

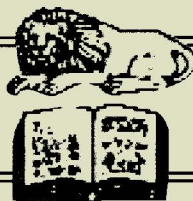

Jeromos füzetek

Bibliatudomány – Bibliaapostolság

69. szám

Szentírásvasárnap, 2007

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat

Budapest, 2007

SZERETETTEL AJÁNLJUK
A BIBLIA ÉVE ALKALMÁBÓL MEGJELENT
ÉS KÉSZÜLŐ KIADVÁNYAINKAT:

Missziós Evangélium (János evangéliuma., kis füzet, háromféle színes borítóval, osztogatásra, *megjelent* [l. címlap]) – Plébániák, intézmények rendelhetik meg, a hívek megvásárolják és ismerőseiknek ajándékozzák a BIBLIA ÉVE folyamán (Ára: 100,- Ft).

Mindennapi Evangélium (Márk evangéliuma napilap formátumban, osztogatásra, *megjelent* [l. hátsó borító]). – Plébániák, intézmények rendelhetik meg, a hívek megvásárolják és ismerőseiknek ajándékozzák a BIBLIA ÉVE folyamán (Ára: 100,- Ft).

Veretes Biblia (nagy méretű, díszes, aranyozott verettel, templomi kihelyezésre, *előkészületben*). – Irányár: 18.000,- Ft

Bibliaolvasó-naptár (a teljes Szentírás szövegének beosztása két éven át minden napra, készítette: Gyürki László). – Négylapos füzet, előkészületben – Azok számára, akik vállalják, hogy két év alatt végigolvassák a teljes Bibliát. Kapható novembertől. Ára kb. 40,- Ft.

Bibliaórák-csomag (A. Steiner-V. Weymann: Találkozások [5 óra], Csodák [6 óra], Példabeszédek [7 óra], *kapható*; A. Hecht: Közös utunk a Bibliához [módszerek] *utánnymás előkészületben*; Vágvölgyi Éva: Bibliaórák [60 óra], *előkészületben*). – Lelkipásztorok, hitoktatók számára, akik a BIBLIA ÉVÉ-ben csoportos bibliaolvasást vezetnek. A csomag ára kb. 4000,- Ft lesz.

Vallomás a Szentírásról DVD I-II. (DVD I.: Bíró László püspök, Nemeshegyi Péter S.J., Kerekes Károly O.Cist., Vértesaljai László S.J., Tomka Ferenc, Mihályi Angyalka katekéta, Varga Béláné Irénke személyes vallomása. *A DVD I. elkészült.*) – Csoportok, Szentírást szerető hívek számára ajánljuk beszerzését, meghallgatását, terjesztését. Ára: 600,- Ft.

AKCIÓ: Biblia féláron: a teljes Biblia és az Újszövetség árusítása fél áron a Biblia Éve egész folyamán. A kisebb méretű teljes KNB Biblia már most 900,- Ft (amíg a készlet tart).

Ajánlás

"Isten Szava az Egyház életében és küldetésében"

Püspöki Szinódus, Róma, 2008

A Püspökök Szinódusának Tizenkettedik Rendes Ülésére 2008 októberében kerül sor a Vatikánban. A Szinódus témája: "Isten Szava az Egyház életében és küldetésében." A téma szorosan kapcsolódik az "Isteni kinyilatkoztatásról" szóló zsinati határozat 6. fejezetéhez. Ezzel végre teljesül a Katolikus Bibliaszövetség régi vágya, hiszen az a szerep, amelyet Isten Szava ma betölt az Egyház életének minden területén, megérdemli, hogy a legmagasabb szinten is foglalkozzanak vele.

Két irányban lenne szükség továbblépésre: egyrészt a bibliaapostolság, a biblikus lelkipásztori munka megerősítése és előmozdítása alapszinten, másrészt ennek a munkának értékelése és támogatása "felülről." A Katolikus Bibliaszövetség a püspököket segítve és alapszinten ezt a munkát máris végezve hasznos segítője lehet a Püspöki Szinódus előkészítésének és munkájának. Ennek során a Bibliaszövetség a szövetség tagjainak: a püspöki konferenciáknak és az egyes országok bibliatársulatainak tapasztalataira támaszkodik.

Az, hogy a Püspöki Szinódus témája Isten Igéje, mind logikailag, mind teológiailag következetes döntés, miután az előző Szinódus az Eucharisziával foglalkozott. A Szinódus témájának megválasztása egyenes következménye annak a párhuzamnak ill. egységnek, amely fennáll "az Ige asztala" és "a Kenyér asztala" között, és amelyre már a zsinati dokumentum is hangsúlyozottan felhívja a figyelmünket: "Az egyház mindenkor tisztelte a szentírást, mint magát az Úr testét is, hiszen... szüntelenül veszi és nyújtja a híveknek az Élet Kenyerét mind Isten igéjének, mind Krisztus testének asztaláról" (DV 21). Ennek a teológiai összefüggésnek kell meghatároznia a Szinódus előkészítését és munkáját. Emellett azt is reméljük, hogy a Szinódus hatékonyan, konkrét módon ösztönözni fogja a bibliaapostolság kibontakozását és megerősödését a Katolikus Egyházban.

(A Bibel und Kirche, 2007/1, 72. o. híradása nyomán)

CSENDES PERCEK

Igazságot kell a Szentírásban keresni, nem irodalmi érdekességet. Az egész Szentírást azzal a lélekkel kell olvasni, amellyel írták.

Inkább hasznot kell keresnünk a könyvekben, mint tudományos pontossággal kimunkált beszédet.

Kempis Tamás: Krisztus követése I/5.

Ajándéka az Úrnak; oly sajátos és isteni és páratlan, amilyent ő tud adni, például megérinti a vakot, és lát; megérinti a koporsót, és a naimi özvegy örvendező anyja lesz; s úgy tesz most is: megnyitja szemünket, „illuminatos dat oculos cordis” s szemünkben fölragyog a fény: látók leszünk. Látjuk az Isten nagy gondolatait..., bevonulnak lelkünkbe és eltöltenek, és világosság kél nyomukban. Előbb éjben álltunk, élettelen homályban; minden erőtlen volt: az eszme, a gondolat, a remény... Végre „in lumine tuo videmus lumen”, világosságában látunk. Ezt az erőt, illetőleg erőtlenséget tapasztaljuk a lélek változtával magunkban s a világtörténelemben. Vannak gondolatok, melyek őserők gyanánt vonulnak át a lelkeken, például a keresztes hadakon a szentföld igézete, a szent kereszt; az Ágoston korabeli egyházon Szent István ereklyéinek tisztelete; a XIV. századon Ferreri sz. Vince alakja; máskor meg mint gyöngye vízerék alighogy szívárognak. Egyszer a lelkek tüzet fognak tőlük, máskor meg csupa „caput languidum et cor moerens”, fáradt fejek, fonnyadt szívek veszik körül őket. „In tenebris et umbra mortis”, sötétben s a halál árnyékában ülünk nélkülöd, szent édes Lélek, elfajulunk és dicsőséges hivatásunk mint foszló álomkép jelentkezik néha-néha előttünk; úgy vagyunk, mint az Inkák elfajult nemzetsége, mely rongyosan, pipázgatva lopta a napot őseik palotáinak romjai közt; nem értették meg a géniuszt, a lelket, mely hajdan lelkesítette nemzetüket. Segíteni akarok magamon, s mély tisztelettel töltekezem az Isten gondolataival szemben; szívesen olvasom térden állva a Szentírást.

Prohászka Ottokár: Elmékedések az evangéliumról

Gyürki László

Öregek a Bibliában

Eléggé parttalan téma. A Bibliában nagyon sok öreg szerepel. Kezdhethénk hitünk Atyjával, Ábrahámmal. „Hetvenöt esztendő volt Ábrahám, amikor elindult Háránból” (Ter 12,4). „Száz esztendő embernek fog fia születni, s a kilencven esztendő Sára fog szülni?” (Ter 17,17). – Sára százhuszonhét esztendeig élt. „Ábrahám életének napjai százhetvenöt esztendőt tettek ki. Azután elhunyt, meghalt késő öregségben, élemedett korban, napokkal telten, és népéhez tért” (Ter 25,8).

Izsák – „Ekkor beteltek Izsák napjai – száznyolcvan esztendőt tettek ki, azután elhunyt. Öreg korában, napokkal telten megtért népéhez. Fiai pedig, Ézsau és Jákob eltemették.” (Ter 35,28)

Jákob – A fáraó előtt áll, aki megkérdezi: Hány esztendő vagy? Ő azt felelte: Vándorlásom ideje százharminc esztendő, kevés és mostoha, és nem érte el atyáim vándorlásának idejét” (Ter 47,8-9). Öreg korában költözött Egyiptomba. Évtizedekig siratta fiát, Józsefet.

Mózes – Életében a 40-80-120 év szerepel. 40 éves, amikor menekül Egyiptomból. 80 éves, amikor Isten meghívja és 120 éves, amikor meghal. 80 éves, amikor legnehezebb feladatára indul, kiszabadítani népét a rabságból. Pusztai vándorlás következik, sok gond népével. – Az ígéret földje előtt hal meg: „százhusz esztendő vagyok immár: nem járhatok többé ki és be, legfőképpen azért nem, mert az Úr azt mondta nekem: nem mégy át ezen a Jordánon” (MTörv 31,2). „Menj föl erre az Abarim (vagyis Átkelés) hegységére, a Nébó hegyére, amely Moáb földjén, Jerikóval átellenben van, és tekintsd meg Kánaán földjét, amelyet én majd Izrael fiainak adok birtokul. Aztán halj meg a hegyen, amelyre felmegy és térj meg népedhez...Átellenből megláthatod azt a földet, de be nem mehetsz abba az országba, amelyet én majd Izrael fiainak adok” (MTörv 32,49).

Héli főpap és bíró – Gyenge a gonosz útra tért gyermekeihez. Kemény ítéletet kap e miatt. Héli válasza: „Ő az Úr, tegye azt, amit jónak lát szeme” (1 Sám 3,18).

Sámuel próféta és bíró – „Íme, te megöregedtél, s fiaid nem járnak útjaidon: rendelj királyt fölénk, hogy az bírászkodjék felettünk” (1 Sám 8,5). Vádbeszéde a néppel – tett-e valami elítélendő? (1 Sám 12, 1-25). Nem tudja fiainak átadni tisztességét, ezért királyt ad népének.

Dávid – A sok küzdelemben elfáradt. „A király igen öreg volt, és a sunemi Abiság szolgált neki”. Gondoskodott utódjáról és a templom építéséről. Végreleletében meghagyja Salamonnak, hogy boszszulja meg Joáb és Simi tetteit és jutalmazza meg Barzillajt.

Illés – A borókafenyő alatt halálát kívánja: „Elég volt, Uram, vedd el életemet, mert én sem vagyok jobb, mint atyáim”. Ezután még sok feladat vár rá: Elizeust teszi utódjává, Szíriában, Izraelben királyt rendel, védelmébe veszi Nábótot. Végül tüzes szekérrel felment a mennybe.

Dániel és a két vén – „A vénektől indult ki a gonoszság Babilonból, a bíráktól, akik a népet kormányozni látszottak” (Dán 13,5).

Matatiás – meghirdeti a szent harcot a pogányok ellen. Végreleletében is ezt hagyja fiainak.

Joakim és Anna – az idős gyermektelen házaspár. Imádságos várakozás, ugyanakkor szomorúság a gyermektelenség miatt.

Zakariás és Erzsébet – „Mindketten igazak voltak Isten előtt, feddhetetlenül éltek az Úrnak minden parancsa és igazsága szerint. De nem volt gyermekük, minthogy Erzsébet magtalan volt, és már mindketten előrehaladott korban voltak (Lk 1,6-7).

Isten Fia világba érkezésekor két öreget hív tanúbizonyságra. –

A Golgota áldozatának befejezése után szintén két öreg végzi el temetését.

1. A reménytelenség ellenére remélni

Ábrahám és fia Izsák – Anna Sámuel anyja – Joakim és Anna – Zakariás és Erzsébet mind reménytelen helyzetben voltak.

Az öregség legalapvetőbb problémája a céltalanság és kilátástalanság.

- Mellékvágányra kerültem.
- Mit adhatok még az emberi közösségnek?
- Miért is élek? – Halálra vagyok szánva.

Isten reménytelen helyzetekből indítja az üdvösségtörténet nagy alakjait és Fiát is.

Isten tud a kövekből is fiakat támasztani.

A kilátástalan öregség Isten kegyelméből meleg életté változhat. Ábrahám a remény ellenére is reménykedve hitt (Róm 4,18).

2. Simeon és Anna tanúsága Jézusról (Lk 2,21-40)

Várták a Megváltót. – A próféták megrajzolták alakját (jövendölések). Kit talál Simeon? Egy gyermeket. Benne kell látnia a jövőt és hinni benne. Csírájában látja a jövőt.

- Öregek fiatal gyerekekkel barátkoznak.
- Simeon szerint az öregség feladata: örülni a kis örömöknek, amikkel tele van az életünk.

Isten átszövi ezekkel életünket. Ezekből a kis örömökből kell megsejteni a kibontakozást.

3. A tékozló fiú apja (Lk 15,11-32)

Jézus nem volt öreg, de ismerte az öregkor pszichológiáját. Az öregkor kiegyensúlyozottságát használja föl, hogy közelebb hozza hozzánk a Mennyei Atyát.

Példabeszédekben: király, gazdag ember szerepel (ezek a pátriárkális rendben mindig öregek voltak, mint a család fejei).

A tékozló fiú atya az irgalmas Istent mintázza meg.

Két mozzanatot figyelhetünk meg, ami szimpatikussá teszi az apát:

1. tiszteli fia szándékát;
2. tudja hazavárni a tékozlót.

Ezek a vonások megaranyozhatják, derültté tehetik, vagy mérhetetlen keserűségbe meríthetik az öregséget.

– Az önállóvá növekedett gyermek sokszor eltávozik a szülői háztól. Sérelmes ez a szülőnek (gonddal, szeretettel hozták össze a családi otthont). Életük célja dőlhet össze.

– Lélekben is elhagyhatja a fiatal a szülői házat (a szülők eszményeit tagadják meg, hagyják el). Milyen vívódás, szomorúság ez nekik.

Ezekben a vívódásokban is tisztelni kell a felnőtt gyermek akaratát.

Isten tisztel minket: „szétosztotta köztük vagyonát”.

– A hazavárás varázsa. – Nem rekedt meg sérelmeiben, nem érezeti fölényét (úgyis megmondtam, előre láttam), nem várja meg a fiú önvádját sem. Elébe fut, megelőzi őt. Ez isteni mű az öregedő ember életében.

Ha nincs is mindenkinek gyermeke, tékozló fia, de van: célja, terve, ábrándja, várakozása, elképzelése az életről – ezek a tékozló fiú rongyaivá válnak. Ennek ellenére kell e lelki nyitottságot mutatni az öregnek, amikor megközelíti a Mennyei Atya tökéletességét.

4. Nikodémus és Arimateai József

(Jn 3,1-15; Mk 15, 42-47; Jn 19, 38-40)

Mindenki fél a zsidóktól Jézus halála után. A két öreg („vén”), tanácstag, ők is csalódottan mehettek volna tovább, mint a többiek. „Bátran bement” Pilátushoz.

Mi vezethette őket?

Adjuk meg holt reményeinknek és várakozásainknak a végtiszteséget. Akit temettek, betöltötte minden vágyukat és várakozásukat. József is várta az Isten országát.

Az élet nagy távlatokat nyit meg mindenki előtt. Ezeket nem tudjuk beteljesíteni. Meg kell tanulni szépen eltemetni kihunyt reményeinket, be nem teljesült vágyainkat és el nem ért céljainkat.

Nem elégedetlenkedni, kifakadni az élettel szemben, állandóan szemrehányást tenni neki.

Aki így tudja eltemetni be nem teljesült várakozásait öregkorában – mint Nikodémus –, mindezek föltámadását is megérheti, és egy diadalmas életbe juthat.

Néhány öregedő apostol – Péter – Pál – János:

5. Péter (Jn 21,15-19)

Péter sorsa, vértanúsága van ebben a szövegben.

– Jézus bizonyára átérezte az öregek sorsát, örök problémáját: a kiszolgáltatottságot. Önálló, önérzetes, maga irányította ember legnagyobb megpróbáltatása ez: „Más övez föl téged...”

a gyermekükre szoruló szülők helyzete,
életkörülményeik úgy alakultak, hogy rájuk kell hagyatkozniuk,
oda kerülnek, ahova se testük, se lelkük nem kívánkozott.

Ha ez lesz a sorsunk, tudomásul kell vennünk a kiszolgáltatottságot.

E nélkül ketrecre zárt állapot nyugtalanságával keressük a kiutat a reménytelen lehetetlenbe.

Jézus tudja, hogy ezt a kiszolgáltatottságot úgy is el lehet viselni, hogy ebből Isten dicsősége származzék. (Fia kereszthalála, kiszolgáltatottsága váltott meg minket).

6. „Én az öreg Pál”

Gondolhatunk Pál hihetetlen teljesítményére, apostoli munkájára (2 Kor 11,16-12,10).

Leveleiből kiolvasható az öregség több problémája. Köztük az egyik: az egyedülvalóság (2 Tim 4,16) „...mindenki cserbenhagyott, csak Lukács van mellettem”.

A panaszához hozzáfűzi: „ne számítson nekik bűnül”.

Pálhoz hasonló aktív embernek nehéz hozzászokni a magányhoz. Sokan belső lázongással veszik tudomásul, környezetüket állandó szemrehányásokkal ostromolják ennek megszüntetésére.

Az élet üteme viszont mást diktál sokszor a jószándék ellenére is. Elhidegítés állhat be a folytonos panasz miatt.

– Készülni kell erre, és elfoglaltságot kell keresni.

– Olyan lelki nyugalommal kell tudomásul venni, mint Pál. Egyébként csak környezetét hibáztatja. Ők pedig így nem tudnak segíteni.

Pál másik tanácsa: parancsolás helyett kérni (Filemonhoz írt levél 8.v.).

Sokan megszokták a parancsolgatást, tőlük függött minden.

Az öreg nem parancsolgat – (eddig eljut).

De reális szükség esetén kérni is meg kell tanulni. Nem megalázó ez. Sokan visszavonulnak sértett önérzetük sorompói mögé, és mérgezetté teszik a környezet légkörét.

Meg kell tanulni lemondani a parancsolgatásról, emberi hangot használva előterjeszteni jogos kívánságainkat, kéréseinket.

Ehhez alázat kell, ami Pál apostolban megvolt.

7. Szent János apostol

Csak a hagyomány beszél öregségéről. Prédikációja minden vasárnap: Fiacskáim, szeressétek egymást! – Miért mondja mindig ugyanezt? „Mert az Úr parancsa, és ha ezt az egyet megtesszük, elég az üdvösségre.”

– Szent János az Úr keblén pihent az utolsó vacsorán. Mint a sas, ő jutott el a legmélyebb titkokhoz. Látja az eljövendő világot Patmosz szigetén, és most ennyire leegyszerűsödik.

– Pedig nagyon sok mondanivalója volt (Jn 20,30; Jn 21,25).

János a lényeket látta és csak ezt mondta. – Sokszor az öregeknél is unalmas, amit mondanak. Elszíntelenednek a dolgok, élmények, igazságok jellegüket veszítik. Ezekből szűrődik le az élet tapasztalata: rájönni az egyszerű igazságok és formulák belső gazdagságára, s így tanúságot tenni az emberi formák telítettségéről. Ez örök hivatása az öregségnek. Így lehet legjobban megközelíteni az Istent, aki maga az egyszerűség.

Tomka Ferenc

A Szentírás az életemben

*Interjú, elhangzott a Mária Rádióban.
Az interjút Vágvölgyi Éva készítette.*

V.É.: A mai alkalommal Tomka Ferenc atyát, plébánost, egyetemi tanárt fogjuk hallani arról, hogyan találkozott a Szentírással, miként barátkozott össze vele, mit jelentett és mit jelent most az életében Isten élő Igéje.

Nem az elejével kell kezdenem, hanem a végével. Ma olyan rendkívül gazdag számomra Isten Igéje, hogy csak ebben a tükörben érdemes visszanézni az életemre. Isten Igéje Jézusnak magának egy titokzatos jelenléte, mint egy szentség. De hosszú út volt az, amíg idáig eljutottam.

Családomban a Szentírás lelkülete, szeretete mindig jelen volt.

Maga a Szentírás, mint könyv pannonhalmi diák koromban került közel hozzám. A mi időnkben – 1956-tól – minden évben voltak Szentírás-versenyek, Szentírás-ismeret és szövegtanulás-verseny. Nagyon érdekelt a Szentírás, elkezdtem foglalkozni vele, és minden nap olvastam. Akkor is, és azóta is, az egész életemben. Mai fejjel visszatekintve hihetetlen látni, hogy mennyire szerettem és – mai ismereteimhez képest – mennyire nem értettem akkoriban a Szentírást. De már akkor annyira megszerettem, hogy lelkesen tanultam, és megnyertem az első és második Szentírás-versenyt. Mindkét évben, amikor indultam. Kívülről kellett tudni és felmondani a Szentírásból minél hosszabb részt. Én megtanultam Márk evangéliumát az elejétől a végéig. A társaim is sokat tudtak, az enyém lett a leghosszszabb. És ennek még ma is bennem van az íze, mert ez nem csak memoriter volt: sokat kellett készülni a versenyre, hiszen egyben bibliaismereti verseny is volt.

A szemináriumban töltött éveim során az érdekelt leginkább, hogy egységben lássam a szentírási könyveket. Megismerni, hogy az egyes könyveknek mi a háttere, mondanivalója. Mai szememmel azonban már látom, hogy ez inkább intellektuális ismeret volt, de ezt is nagyon-nagyon szerettem.

Életemben a nagy fordulatot a Fokoláre hozta a Szentírás-ismeret terén. A Fokoláre ideáljában mindenki arra törekszik, hogy minél közelebb kerüljön a Szentíráshoz, a Szentírás lelkületéhez. Ott találkoztam azzal a megrendítő meghívással, hogy a Szentírás – élet. A Biblia minden szava Istennek egy olyan szava, amely nekem szól, és nekem nem csak általában kell azokat életre váltanom. Ekkor én már pap voltam és kinevezett teológiai tanár, a Szentírással kapcsolatos dolgok értelmi részét alapfokon jól ismertem. De ekkor jöttem rá, hogy minden ige, Jézusnak minden szava olyan szó, amely minden órában megvalósítható. Akkor fogott meg szent Jeromosnak az a mondása, amit ő a korabeli emberekhez intézett: "Testvérek, az Oltáriszentségnek egy morzsáját sem engeditek leesni a földre, és olyan nagy tisztelettel veszitek körül. Ez helyes! De Isten Igéjének sem szabadna egyetlen morzsáját sem leejtenünk a földre!"

Bizonyos értelemben könnyebb megáldozni, mint benne maradni Isten Igéjében. Ez tulajdonképpen maga az életszentség volna. És az ember mindig csak halad afelé.

Ez a lelkiség, ez a felismerés megváltoztatta az életemet, és ez egyben az egész lelkipásztori, ifjúsági munkámnak, felnőttekkel való foglalkozásomnak is a teljes fordulatát jelentette. Azelőtt én inkább okos, szent, vallásos előadásokat tartottam. Most pedig megtanultuk, megértettük, éltük is a Szentírás igéit. Ez lett ifjúsági munkámnak a középpontja: ennek megvalósítása az ifjúsági csoportokban. Csodálatosak voltak első táborozásaink, lelkigyakorlataink, amikor minden napra kitértünk egy-egy igét. Volt köztünk valaki, aki akkoriban éppen részt vett egy szentírási fokoláre lelki-gyakorlaton. Reggel 8-kor az elmélkedésben kiválasztottuk a napi igét, hogy aznap mit fogunk megélni. Aztán mentünk a munkákat végezni a ház körül, és ami éppen következett. Egyszer csak ez a társunk úgy 10 óra körül szólt, hogy álljunk meg. Álljunk meg, és gondoljuk át, hogy eddig, az elmúlt két órában hogyan éltük az igét? Akkor bizony eléggé "paff" volt a társaság – velem együtt, én is akkoriban kezdtem el gyakorolni ezt. – 8-tól 10-ig? Még csak 2 óra múlt el! – Ekkor mondta el ez a társunk, hogy ők bizony abban a bizonyos táborban minden 1-2 órában megálltak, és megbeszélték, hogy hogyan sikerült megélniük a kiválasztott igét.

Ez nagy-nagy kihívás volt! Ettől kezdve mi is így csináltuk. És ez a tábor csodás emlék számomra. Ez úgy 73 körül lehetett, egyhetes tábor-lelkigyakorlat, egyetemista résztvevőkkel. (Akkor még több időm volt.) Egy másik hetet nyaralás-szerűen töltöttünk együtt. De a nyaralás során is naponta 3-szor 4-szer megálltunk, és megbeszéltük, hogy hogyan éltük eddig az ígét. Ma is emlékszem ezekre az együtt-létekre, és arra, hogy kirándulásaink során miként éltük az ígét.

Ennek során azt is megértettem, hogy az ígét kétféleképpen lehet élni: „tettekre váltani”. Az egyik az, amikor ténylegesen cselekszem: vagyis a felebaráttal kapcsolatos feladataimat végezve tettekkel fejezem ki szeretetemet. A másik, amikor a szívemben „váltom tettekre” az ígét: a szívemben ízelegetem azt, és Jézust szólítom meg. Pl. azt mondom neki: "Köszönöm, Jézus, hogy szeretsz!" Emlékszem, az egyik alkalommal a kiválasztott ige a Filippi 2,2 volt: "Tegyétek örömeimet teljessé azzal, hogy egymást szeretitek, egyet gondoltok és egyet értetek." Ezt kéri híveitől szent Pál a börtönből. Akkor mi egész nap ezt éltük. Egész nap ez járt a fejünkben, amikor kirándultunk, játszottunk, úsztunk a Dunában... Ez volt az életemben az első nap, amikor egész nap ebben a gondolatban éltem, mozogtam, hogy törekedtem a mellettem levő fiatalokat szeretni: azáltal, hogy próbáltam egyet gondolni velük, egyetérteni azzal, akivel éppen beszéltem.

Mindez gyökeres fordulatot jelentett az ifjúsági munkámban. Elég sok ifjúsági és fiatal házaspárral volt kapcsolatom, és közülük sokan bekapcsolódtak ebbe a „gyakorlatba”. Felismertük, hogy lehetséges az egész életünk megszentelése. Az egyik út, hogy folyton megteszem a Jó Isten akaratát, hiszen az egyik alapvető fontosságú ige ez: „Legyen meg a Te akaratod.” A másik út pedig az, hogy folyton szeretetté akarom változtatni az előttem levő feladatot.

Az én esetemben ez sokszor nem volt könnyű, mert sokszor türelmetlenség van bennem, szangvinikus, kolerikus tudok lenni, ez gyakran megzavar... Ilyenkor nehéz visszatérni a szeretetbe. Amikor erre törekszem, ez gyakran negatív megtapasztalásokkal is jár: észreveszem, hogy ehhez képest én milyen gyenge vagyok. Mert az ígének van többféle ragyogása, olyan is, amikor az embert jó értelemben megalázza. Amikor Istenre irányul a szemem, és látom, hogy hozzá képest milyen kicsi vagyok. Akkoriban sokat beszélgettünk az

ige életre váltásának lehetőségeiről, és felfedeztük, hogy mindezt a lelkiiség kezdeményezője, Chiara Lubich is leírja egy könyvében.

Azóta – némi hullámmal, hibákkal, kihagyásokkal – lényegileg ez határozza meg, hatja át az életemet. Akár most is elmondhatom, hogy ma hogyan éltem meg az ígét – hiszen ma is ma van, és ma is élni akarom az ígét. A Fokoláre lelkiiség ehavi igéje a nagyböjt 3. vasárnapjának evangéliumából való, szent János apostoltól. Odamegy Jézushoz Nikodémus, és megkérdezi, hogyan lehet bemenni Isten országába. Jézus azt válaszolja, hogy *aki az igazságot cselekszi, az eljut a világosságra.*

Ebben a mi „játékunkban” – ez a havi ige (akit érdekel, megtalálja az Új Emberben, vagy interneten a www.fokolare.hu címen) – minden hónapban van egy elmélkedés is a havi igéhez. A mostani elmélkedés abból indul ki, ami valóban izgalmas kérdés: vajon miért mondja Jézus, hogy aki az igazságot *cselekszi*? Az igazságot hallgatni szokták, tovább mondani, meggyőzni róla. Mit jelent az, hogy az egész napom során az igazságot *cselekszem*? Azt, hogy be kell lépnem az Isten jelenlétébe. Idejövet például igyekeztem így vezetni az autót. Benne maradni az igazságban. Ne legyek türelmetlen, ha valaki elém vág. Ilyen egészen kicsi, banális dolgokban kell megvalósítanom. És így az ige élése megtölti az embert fénnel. Ez az ige – és sok más ige is – kimondja, hogy aki az igazságot cselekszi, eljut a világosságra. Nagyon sok embernek unalmas az élete, semmitmondóan telnek a napjai. Sokszor megkérdezem a különböző csoportokban a jelenlévőket, hogy mi történt veled a héten. A válasz többnyire az, hogy olyan semmilyen hét volt ez is. Sokan vagyunk így, pedig ez nincs rendjén. Egyáltalán nem Jézus terve szerint van. Jézus például azt mondja: "Adjatok hálát mindenért!" Pál pedig: "Örvendezetek az Úrban szüntelen!" Tehát Isten igéjének élése arra hív, hogy tudd: az Isten jelen van az életedben. Isten most szól hozzád ebben az igében. Akkor aztán lehetek akár nagyon rossz kedvű is – most például influenzás vagyok, ínhüvely-gyulladásom van, és nyomaszt még néhány kicsiség, ami lebénít a munkámban – de a mai nap ezt is mind újra és újra oda kell adnom. Azt is, hogy a kezem akadályozott az autó vezetése közben, mert be van kötve. Ezáltal is keresztre feszültem Jézussal együtt. "Kiegészítem testemben, ami hiányzik Jézus

szenvedéséből." És ezt is felajánlottam testvéreim javára, azok javára, akik eszembe jutottak, hogy szenvednek.

Így, az igével élve állandó kihívás az élet, mert az ige mindig nagyobb, mint én vagyok. És állandó megalázkodás Isten nagysága előtt, az én tökéletlenségem észrevétele. S egy párbeszéd újra és újra, gyermeki bizalom, hogy gyengeségeimet rábízom Jézusra. Végül pedig igazi öröm is, mert látom, hogy az ige sokszor gyümölcsöt terem. Nagyon sokszor terem csodálatos gyümölcsöket.

Hadd mondjam el itt, hogy a legutolsó gyümölcsöt éppen tegnap hozta – olyan gyümölcs-szerűen éltem ezt meg! Sokféle csoportban szoktunk összejönni, az egyik éppen az atyáknak egy csoportja, akikkel most vasárnap este is, mint minden héten, egy kicsit együtt vagyunk. Vacsorázunk, beszélgetünk, utána pedig megbeszéljük, kinek mit jelentett a héten az ige, vagy hogyan találkozott Istennel. Rendszerint vendéget is hívunk, akik először csak úgy becsöppennek közénk. Ezek a vendégek általában nincsenek hozzászokva ahhoz, hogy belső dolgainkról nyíltan beszélünk egymás között. Így volt ez tegnap is. Eljött közénk valaki, nagyon fáradtan, kimerülten, túldolgozottan, szenvedően... Amíg mi beszélgettünk, ő csak lehajtotta a fejét, úgy hallgatta a többieket. Mint később elmondta, ezalatt egyre jobban megérintette őt, hogy mi ennyire belülről Jézussal élünk. De csak ült lehajtott fejjel, egyszer sem nézett föl. Közben én magam is igyekeztem úgy figyelni a beszélőkre, ahogy Jézus hív erre, és úgy megszólalni, hogy ez ajándék legyen a többieknek. És a végén megláttam, hogy a vendégünk már nyitott szemmel figyel mindenkit... Olyan volt ez számomra, mint egy virágnak a kinyílása.

Akik először bekerülnek egy ilyen körbe, meglepődnek, hogy itt legtöbben megnyílnak, és nyíltan beszélnek szívük titkairól. Ez sajnos nem eléggé szokás köztünk, keresztények között. Beszélünk a politikáról, a bosszúságainkról, haragjainkról – de hogy Istennel hogyan találkoztunk, arról nem. Ha először látnak ilyet az emberek, meglepődnek rajta. Ezt tapasztaljuk a plébániai csoportjainkban is. Amikor bekerül valaki, először csak hallgatja csodálkozva a többieket, hogy ezek miről nem beszélnek és mit el nem mondanak. Ő ezt legfőképpen imádságban merné kimondani, vagy jó esetben négy-szemközt a legjobb barátjának. Itt azonban olyan légkör van, hogy

mindenki Isten szívével, Isten szemével figyel a másokra, ezért merünk így megszólalni. Ez valójában már gyümölcse az igéből élő közösségeknek.

Amint említettem, az életem ezáltal fordult meg igazán, és azóta is ezzel a lelkülettel dolgozom a plébániánkon. Minden csoportunkban működik ez. Mindig van egy feladat, egyik óráról a másokra, egy ige – rendszerint a tananyaggal vagy a hittan anyagával kapcsolatban –, és azt kell megélnie mindenkinek a következő óráig, együttléti. Akkor pedig megbeszéljük, kinek hogyan sikerült. És ebből sok fényt kapunk. Természetesen vannak az ilyen beszélgetéseknek nehézségei, buktatói is. De ha több gyakorlott ember van együtt, akik ezt valóban Jézusért teszik és Jézussal élik, akik nem önmagukban büszkélkednek, hanem Isten nagyságát dicsérik és saját kicsiségüket is ki merik mondani, akkor sokan, hamar elindulnak ezen az úton. Ha ezt elkezdjük élni a már megtérőkkel, akkor a Biblia egyszercsak egészen közelivé lesz azok számára is, akik éppen most vetődtek közénk, és szeretnének ismerkedni Istennel.

Az első ige, amit az ilyenek először kapnak – ők nem tudják még, hogy mi az, hogy ige, ezért azt mondjuk nekik: az első házi feladat számukra ez: Menj haza, és próbáld meg szeretni az ellenségedet, vagy azt, aki a legterhesebb számodra. – Ez a házi feladat az első órán. Akkor is, ha az illető talán még nem is hisz Istenben, vagy csak érdeklődésből jött közénk. Előfordul, hogy az egyik azt mondja, neki nincs is ellensége, ő mindenkivel jóba van. Az ilyet megnyugtató, hogy azért csak menj, és minden nap fogsz találni valakit, aki kicsit nehéz számodra, ahhoz légy különösen kedves. A másik bevallja, hogy nincs jóban a fölötte vagy alatta lakó szomszédjával, vagy az anyósával, vagy mással. Mi pedig megmagyarázzuk neki, hogy Jézushoz nem lehet közel kerülni, csak ha megéljük az ő szeretetét. Ti még nem tudjátok ezt, de a ti szívetekben is ott van ő. És ezt megértjük a humanum szintjén is, hogy nagy emberi érettséget jelent, ha szeretni tudunk akárkit. Így végül egy kezdőnek is meg lehet ezt magyarázni, el lehet ezt kezdeni.

A történet folytatása mindig az – évek óta, kivétel talán nem is volt még –, hogy egy ilyen 10-15-20 fős, felnőttekből álló csoportból visszajön egy, kettő, öt, vagy akár tíz is, és újságolja, hogy csoda

történt: "Fölhívtam valakit, akivel 10 év óta nem beszéltem... Fölvittem egy tálca süteményt a fölöttem lakó szomszédnak, vagy az alattam lakónak, aki mindig haragszik, ha a gyerekeink ugrálnak, és ő nem tud aludni. Bocsánatot kértem valakitől... És nagy öröm született... nem csak benne, hanem bennem is!"

Sok ember így tapasztalja meg először Istent. Valami történt! Nem tudja még, hogy micsoda az, vagy kicsoda az... Az történik, amit Jézus ígért: hogy „aki szeret, annak kinyilatkoztatom magam” (Jn 14,21). Csupa-csupa fény a Szentírás igéje, biztos iránymutatás, kihívás és élet. Ez a közepe tulajdonképpen a lelkipásztori életünknek is. A prédikációinkban törekszünk így beszélni Isten igéjéről, ilyen dolgokat elmondani, amiket most elmondtam. Nagyon figyelnek erre az emberek, különösen a testvérek, akik maguk is élik ezt.

Az sem baj, ha gyöngeségeinkről, kudarcainkról is beszélünk. Sokan mondták már nekem vagy paptársainknak: – Milyen jó, hogy atya elmondta, hogy hibázott, vagy hogy valami nem sikerült. Jó hallani, hogy az atyáknál is előfordul, hogy nem sikerül valami. Én is kedvet kaptam, hogy újra megpróbáljam, mert az atya is elmondta, hogy újrazedte... Jálics Ferencnek van egy szép könyve, a "Testvéreink hite". Az írója ismert jezsuita teológus, kiváló lelkipásztor. Ő írja le, hogy fiatal pap vagy jezsuita korukban – később Karl Rahner is leírta ezt – , egyáltalán nem volt szabad beszélni belső dolgaikról, csak Istennel, vagy legfeljebb a legszűkebb szerzetesi közösségben. Jálics Ferenc ezzel szemben azt mondja, hogy semmilyen igehirdetésnek, hitoktatásnak, prédikációnak nincs akkora ereje, mint ha valaki alázattal tanúságot tesz a benne működő isteni kegyelemről. Persze ehhez hasonlót már VI. Pál pápa is mondott az Evangélium Nuntiaand c. körlevelében. A Szentatya azt írja, hogy az embereknek nem tanítókra van szükségük, hanem tanúkra. S ha egyáltalán még hallgatnak a tanítókra, azért hallgatnak rájuk, mert ők tanúk is egyben. Tehát amikor mi az igével megélt élményeinkről, tapasztalatainkról beszélünk, az tulajdonképpen - ha igazi, amit mondunk - egy nagyon alázatos Isten-magasztalás, annak megvallása, hogy az én kicsiségemben nagy dolgot művelt velem ő, aki Hatalmas, és Szent. És letekintett az alázatosokra, a picinyekre, és fölemelt bennünket, és gyümölcsöt hozott az életünkbe, és csodákat művel bennünk és álta-

lunk. A csodák: a megtérések, amelyek körülünk történnek. Több testvérünk mellett például, aki így élt, megtért a szomszéd. Egy éven át nézte, hogy ezek hogyan élnek – és aztán ő is eljött a templomba.

A jó Isten szava valóban gyümölcsöt terem. Mondja is Jézus, hogy azért rendeltelek titeket, hogy gyümölcsöt hozzatok. Valójában nem mi hozzuk ezt a gyümölcsöt, hanem a bennünk élő Isten. És az ige végül is nem tesz mást, mint hogy vezet bennünket. Újra és újra `áldozunk` benne: kommunióra, egységre lépünk Istennel, Jézussal, aki a megtestesült Ige.

V.É.: Köszönjük szépen, Tomka atya, a Mária Rádió nevében.

É l ő I g e**BIBLIAISKOLA****Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat***Vágvölgyi Éva***Kivonulás - Izrael őstörténete****A.) Alap gondolat**

A szöveg Jahve nevének egy mélyebb magyarázatát adja meg számunkra. Jahve egy szabadulásesemény neve. Jahve a Kivonulástörténetben szabadítónak és életadónak bizonyul. A legrégebb Kivonulás-történet egy olyan teológiáját fogalmazza meg a szabadulásnak, amely kritikus távolságot tart az emberi szabadítókkal és az igazi szabadságot hirdeti meg és teszi jelenlévővé, amelynek adományozója és garانتálója Jahve. Egyiptom elhagyása és a pusztai vándorlás nem számított csupán földrajzi értelemben vett helyváltoztatásnak. Izrael inkább kiválasztottsága jeleként értelmezte ezeket az eseményeket: az egyiptomi szolgaságból kiszabadulva arra kaptak Izrael fiai meghívást, hogy az élő Istent szolgálják. Ez az Isten azt kívánta - ezt jelentette a "puszta"-, hogy Izrael adja föl viszonylagos létbiztonságát, és a kietlen pusztaságban egészen bízva rá magát Istenére. A kivonulás tehát "ősmintája" Isten üdvözítő tetteinek, az üdvösség művének, a pusztai vándorlás pedig előképe annak az útnak, amelyet Izraelnek a történelem folyamán végig kell járnia. Az üdvösség, amit Izrael megélt, ill. remélt, a szolgaságból való szabadulás volt, ill. ennek következménye. Ezért nem meglepő, hogy az Újszövetségben a Názáreti Jézus új Mózesként szerepel; megváltói tevékenysége is egy új kivonulás, amikor mint a hívő emberek vezetőre elsőként megy be az életre.

**B.) A legrégebb Kivonulás-történet rekonstrukciója
I. alább, C.) 5.**

C.) Bevezetés

1.) A kivonulás története és mi

a.) Nyomás alatt élni

A kivonulás történetének kiinduló helyzete a "nyomás alatt élni", szabadság nélkül, elnyomatásban. Ezt a kiinduló helyzetet a résztvevők a saját tapasztalataikból is jól ismerik. Mivel a Kivonulás könyvének szabadulástörténete összekapcsolható a résztvevők életével, elejétől fogva kínálkozik a lehetőség arra, hogy el tudjanak képzelni valamit ebből az "Élni nyomás alatt" élményből.

2.) *Kép: E. Schug és J. Schug: "Az elnyomott ember"*
I. a 16. oldalon

3.) *Újsághír:*

Megalázták a fogdán Berkecz Máriát

Megalázták, kétszer is meztelenre vetköztetve átvizsgálták Berkecz Máriát, a Millenáris Kht. volt igazgatóját, s éjjel többször is felkapcsolták zárkájában a villanyt, hogy még véletlenül se tudjon elaludni - nyilatkozta lapunknak Barabás Gábor, a gyanúsított ügyvédje. Lapunk értesülése szerint a kétgyermekes családanya a rendőrségi eljárás miatt idegösszeroppanást kapott.

(Magyar Nemzet, 2002 október 5)

4.) *A Kivonulás-történet felidézése az emlékezetünkben:*

A Kivonulás története általában elevenen él az emlékezetünkben. Egyes képek és motívumok gyakran még a gyerekkorunkban mélyen belénk ivódtak: Mózes a kosárbölcsőben, az égő csipkebokor, az egyiptomi csapások, az egyiptomi elsőszülöttek éjszakai halála, a csodálatos átkelés a Vörös-tengeren, a vonuló tűzoszlop, az egyiptomiak halála, a negyven évig tartó pusztai vándorlás, a mannatörténet, a füstölő Sínai hegy, Mózes a két kötélábrába vésett Tízparancsal, az aranyborjú, a pusztai szentély. Első lépésben a résztvevőknek nyomára kell jutniuk önmagukban a Kivonulástörténetből egy

képnek vagy egy motívumnak, és erről beszélgetni. Ennek nem az a célja, hogy a Kivonulástörténetet teljes egészében és sorban összerakjuk, hanem elsősorban az, hogy a szubjektív benyomásainkat és asszociációinkat megosszuk egymással.

5.) *A legrégebb Kivonulás történet*

L. Peter Weimar - Erich Zenger:

Exodus - Geschichten und Geschichte der Befreiung Israels

A jahvista hagyományréteg előtti kivonulás-elbeszélés rekonstrukciója:

(Kiv 5) ⁶ A fáraó megparancsolta a munkafelügyelőknek:

⁷Ne adjatok többé szalmát a népnek a téglakészítéséhez, mint azelőtt! Menjenek ők maguk, és gyűjtsenek maguknak szalmát!

¹⁰ Kimentek tehát a munkafelügyelők és azt mondták a népnek:

Ezt üzeni a fáraó: Nem adok nektek szalmát. ¹¹ Menjetek, szedjétek ott, ahol találtok! A teljesítményeteket azonban semmivel sem szállítják lejjebb.

¹⁴ A fáraó tisztjei pedig megostoroztatták Izrael fiait

¹⁵ Izrael fiai erre elmentek és a fáraóhoz kiáltottak:

Miért teszel így szolgáliddal? ¹⁶ Szalmát nem adnak nekünk, mégis ugyanannyi téglát követelnek! Minket, szolgálodat íme, ostoroznak, és népeddel igazságtalanul bánnak!

¹⁷ Ő azonban azt felelte:

Ráérték henyélni, azért mondjátok: `Menjünk, áldozzunk az Úrnak!'

¹⁸ Menjetek csak, és dolgozzatok! Szalmát nem kaptok, de a szokásos téglaszámot be kell szolgáltatnotok!

(Kiv 7) ¹⁴ Azt mondta erre az Úr Mózesnek:

¹⁵ Menj a fáraóhoz ¹⁶ és mondd neki: Az Úr, a héberek Istene elküldött engem hozzád. Azt üzeni: Engedd el népemet, hogy áldozék nekem a pusztában.

¹⁷ Íme, ezzel a bottal, amely a kezemben van, ráütök a folyó vizére.

¹⁸ Odavész a hal, amely a folyóban van

²¹ Odaveszett a hal, amely a vízben volt

(Kiv 9) ¹ Így szólt ekkor az Úr Mózeshez: »Menj be a fáraóhoz, és mondd meg neki: Ezt üzeni az Úr, a héberek Istene: ³ íme, az Úr keze nehezedik a mezőn nyájaidra, dögvészt bocsát lovidra, szamaraidra, tevéidre, marháidra és juhaidra. ⁴ Ugyanakkor ami Izrael fiaié, semmi sem vész el.

⁶ És elhullott az egyiptomiak minden marhája. Izrael fiainak marháiból azonban nem hullott el egy sem.

(Kiv 11) ¹ Azt mondta ugyanis az Úr Mózesnek: (Menj Izrael fiaihoz és mondd nekik):

⁴Ezt üzeni az Úr: Éjjélkor kimegyek Egyiptomba, ⁵ és meghal minden elsőszülött az egyiptomiak földjén, a trónján ülő fáraó elsőszülöttjétől kezdve a kézimalomnál levő rabszolganő elsőszülöttjéig, és az állatok minden elsőszülöttje is.

(Kiv 12) ²⁹ Történt azután éjjélkor, hogy az Úr megölt minden elsőszülöttet Egyiptom földjén, a trónján ülő fáraó elsőszülöttjétől kezdve a börtönben levő rab elsőszülöttjéig, valamint az állatok minden elsőszülöttjét.

³⁰ Felkelt erre azon az éjjelen a fáraó

³¹ hívatta Mózeset és azt mondta:

Menjetek, áldozatok az Úrnak!

(Kiv 14) ⁵ Jelentették eközben az egyiptomiak királyának, hogy megszökött a nép.

⁹ Amikor aztán az egyiptomiak követték az előttük haladók lábnymait, a tenger mellett levő táborban rájuk bukkantak.

¹⁰ Erre azok igen megijedtek.

¹³ Mózes erre azt mondta a népnek:

Ne féljetek, várjatok csak, és meglátjátok az Úr üdvösségét, amelyet ma cselekedni fog!

¹⁴ Az Úr fog harcolni értetek, és ti el fogtok némulni!«

²⁴ Íme, az Úr rátekintett az egyiptomiak táborára. Szétzilálta hadseregüket,

²⁵ Kitorpte harci szekereik kerekeit, úgyhogy megfeneklettek.

²⁷ Az Úr belesodorta őket a habok közepébe:

egy sem maradt meg közülük.

³⁰ Így szabadította meg az Úr azon a napon Izraelt az egyiptomiak kezéből.

³¹ Félté a nép az Urat.

(Kiv 15) ²⁰ Ekkor Mirjám a dobot kezébe vette, kiment utána az összes asszony dobokkal, táncoló karokban,

²¹ és ő így énekelt előttük:

Énekeljünk az Úrnak, mert fenségeset művelt,
lovat és lovast a tengerbe vetett!

6.) A szöveg színpadi felolvasása

Az óravezető megtartja magának a narrátor szerepét, a többi szereplő: a fáraó, néhány egyiptomi, a fáraó írnoka, Izrael népe, Mirjam, Mózes, Jahve. A szöveget nem csak egyszerűen felolvassák a kiosztott szerepek szerint, hanem felosztják a teret, ahol a szereplők elhelyezkednek és ahol a jelenet játszódik: a játéktér egyik felén van a fáraó, a másik felén van Jahve, és e között a két térfél között mozog az előbbieken felsorolt többi szereplő. Ha lehetséges, a szerepjátszó a térben való mozgásával is jelezzen.

7.) Magyarázatok a legrégebbi Kivonulás történethez

1. Az egyes jelenetek áttekintése és a szöveg felépítése

I. Rész: A fáraót szolgálni

1.jelenet: A munkakapcsolat kiéleződése

1. A fáraó beszéde: A munkakapcsolat kiéleződése
2. A szerző beszéde: A fáraó üzenetének továbbítása (hír)

2.jelenet: Az izraelita szerző panasza

1. A szerző beszéde: Segélykiáltás a fáraóhoz
2. A fáraó beszéde: A segélykiáltás visszautasítása

A fáraót szolgálni

II. Rész: Jahvét szolgálni

1.jelenet: Halpusztulás a Nílusban

1. Jahve beszéde (Mózeshez)
  - Küldetési megbízás (a fáraóhoz)
  - Folyamodás a küldetésben Jahve szavai által: Az elbocsátás követelése

Jahve cselekedetének bejelentése + hatása

2. A végrehajtás bejelentése: A hatás bekövetkezése

2.jelenet: A marhák pusztulása a mezőn

1. Jahve beszéde (Mózeshez)
  - Küldetési megbízás (a fáraóhoz)
  - Hír: Jahve cselekedetének bejelentése + hatása
2. A végrehajtás bejelentése: A hatás bekövetkezése

3.jelenet: Az egyiptomi elsőszülöttek halála

1. Jahve beszéde (Mózeshez)
  - Küldetési megbízás (az izraelitákhoz)
  - Hír: Jahve cselekedetének bejelentése + hatása
2. A végrehajtás bejelentése: Jahve cselekedete + a fáraó reagálása

Jahvét szolgálni

III. Rész: Jahvét félni

1.jelenet: Az izraeliták félelme

1. Az egyiptomiak az izraeliták nyomába erednek
2. Mózes "háborús" beszéde az izraelitákhoz ("Ne féljete-tek")

Jahvét félni

Befejezés: Mirjam győzelmi éneke

A felépítés magyarázata

1. Első rész: A fáraót szolgálni

Az első rész középpontjában a fáraó áll, Jahve egyáltalán nem merül fel az izraeliták panaszában. Segélykiáltásukat csak a fáraóhoz intézik. Természetesen a segélykiáltás nem talál meghallgatásra. A fáraó a kizsákmányoló robot folytatását követeli: "Menjete-tek csak, és dolgozzatok!"

2. Rész: Jahvét szolgálni

A második rész főszereplője Jahve. A fáraó az első rész végén még egyszer nyomatékosan robotra küldi az izraelitákat. Jahve szembeszáll: "Engedd el népemet, hogy áldozzék nekem a pusztában". A második rész végére Jahve kikényszeríti a fáraó beleegyezését: "Menjete, áldozatok az Úrnak!" A fordulat Jahve hatalmának kinyilvánulása nyomán áll be: Ahogy az első részben Jahve elsőszülött fiát, Izraelt verik, úgy a második részben Jahve megveri a Nílust, az állatokat és végül Egyiptom és a fáraó elsőszülöttjeit. A fáraó ugyan végül elengedi a népet, hogy Jahvének szolgáljon, de az elbocsátás csak ideiglenes. Nem veszi figyelembe, hogy Izrael nem az ő népe, hanem Jahve népe, tehát nem áll módjában ezzel a néppel rendelkezni.

3. Rész: Az emberektől való félelemtől Jahve félségig

A harmadik részben bizonyossá válik a fáraó teljes hatalom- és jelentőségvesztése. Most csak Jahve cselekszik. Mint ahogy már a második részben sem csak szavaiban mutatkozott meg, hanem cselekedeteiben is. Minden emberi fáradozás és rendelkező akarat túlbecsülésével szemben félreérthetetlenül le kell szögezni, hogy végeredményben a tényleges, valódi cselekvő egyedül Jahve. És Jahvének ez a cselekedete hívja elő az emberben a Jahve iránti csodálkozó hódolatot/félelmet és ez megszabadítja az emberektől való félelem függőségéből.

"Ne féljete!" (az egyiptomi emberektől): Ezzel a felhívással Mózes nemcsak a félelem nélküli harcra bátorítja az izraelitákat, hanem felhívja őket, hogy hagyjanak mindent Jahvéra, és senki másra, legkevésbé a saját erejükben bízzanak. „Szabaduljatok meg a félelemtől. Jahve fog értetek harcolni. De ti maradjatok nyugton.” Amit itt elvár az izraelitáktól az a hit, hogy „egyedül Istenre bízzák magukat” (vö. Iz 7,1-9; 30,15; 31,1.3).

Az egész harmadik rész meghatározó motívuma „Jahve háborúja”. Az elbeszélés dramatikája két, egymással ellentétes irányú vonalon fut: Miközben a hatalmas fáraó, akitől félnek és aki előtt térdre borulnak egyre inkább elveszti hatalmát és jelentőségét, addig Jahve bizonyul elejétől fogva a tulajdonképpeni cselekvőnek. Ez az ellenté-

tes irányúság még egy sajátságot hordoz: A történet első részében az írók azáltal akarják a helyzet megváltozását elérni, hogy szemrehányó segítségkérésükkel magához a fáraóhoz fordulnak. Ámde ettől egyáltalán nem változik meg az izraeliták helyzete, sőt még rosszabbra fordul. Ettől fogva jellemzi Jahve magatartását az éles kontraszt. Anélkül, hogy az izraeliták hozzá fordultak volna, Jahve cselekszik értük és végül megmenti őket egy életveszélyes helyzetben. Ezzel, ahogy szembehelyezi Jahve és a fáraó magatartását, jól világossá válik az, akire Izrael egyedül bízhatja magát.

8.) *A saját kivonulástörténetem - impulzusok az elmélkedéshez*

Az én "Egyiptomom"

– Mi az én "Egyiptomom", ami fogságban tart engem, megbénít, gátol, megfoszt a szabadságotól, akadályoz az életben és elidegenít az élettől?

– Miből kell, hogy kivezessenek? Milyen biztonságból, szolgálásból, milyen hűsoszfék mellől kell útra kelnem?

– Kit szolgálok én, a fáraót, vagy Istent? Ki vagy mi az én fáraóm, a mi fáraónk ma? Ki vagy mi tesz úgy, mintha ő lenne a fáraó? Bennem is van valami a fáraóból?

– Milyen lépéseket teszek az emberek felé, amelyeket nem a tőlük való félelem diktál?

– Mi változna meg az életemben, ha tetteimet nem a másik embertől való félelem határozná meg, hanem egyedül az istenfélelem?

– Ki az én Istenem, Jahve, aki bőségre vezet, vagy egy magam teremtette isten tart fogva?

– Hol van számomra egy Mózes, aki ösztönöz engem: Ne félj!

– Hol vagyok én Mózes másoknak?

D.) Óravázlat

<i>Feladat</i>	<i>Módszer</i>	<i>Eszközök, időtartam</i>
1. Ének: Irgalmas Istenünk jóságát	ének kottából	Énekelj az Úrnak 481. old. 5 perc
2. Mi és a Kivonulástörténet		
a.) Élni elnyomás alatt Beszélgetés a képről (lásd Bevezetés 2.) és az újsághírről (lásd Bevezetés 3.) és arról, hogy mit jelent nyomás alatt élni: – Asszociációk a képről – Saját tapasztalatok a nyomás alatt élésről – Ki vagy mi nyom el? – Hogyan reagálok rá?	csoportos beszélgetés az óravezető irányításával	Kép, újsághír (a résztvevők sokszorosítva kézhez kapják) 15 perc
b.) A Kivonulástörténet felidézése az emlékezetünkben Lásd a bevezető gondolatokat a Bevezetés 4.-ben	csoportos beszélgetés a Kivonulás történetéről az óravezető irányításával	10 perc
.3.) Immaginációs módszer (leírását lásd a Közös utunk a Bibliához c. módszertani könyv 69. oldalán)	immaginatív elmélkedés az óravezető irányításával,	30 perc
a.) Lazító gyakorlat	utána egyik résztvevő a másik után elmondja mindennek előtt azt, hogy melyik jelenetnél vagy képnél időzött el, és hogy hogy ment a dolog	
b.) Immaginatív elmélkedés a Kivonulás történetéről: A résztvevők becsukott szemmel ülnek és az óravezető néhány impulzust ad: A képzeletünk és a fantáziánk segítségével belépünk a Kivonulás történetébe, Egyiptomba, Mózes és az izraeliták ott tartózkodásának idején: – Kinek az alakjára és milyen jelenetekre emlékszem? – Milyen történetek és képek jutnak eszembe? – Melyik kép vagy történet gyakorolta rám		

a legerősebb benyomást? Időzzek el ennél a motívumnál. Milyen benyomást hagyott bennem?

Utána megosztjuk egymással

4.) A legrégebb Kivonulástörténet

(Peter Weimar - Erich Zenger) lásd Bevezetés 5.

mindenkinnél egy fénymásolt szöveg, lásd Bevez. 5.

a.) A szöveg színpadi felolvasása, lásd Bevezetés 6.

csoportos munka az óravezető irányításával

10 perc

b.) Spontán vélemények és észrevételek a szöveg színpadi felolvasása nyomán az egyes szereplők perspektívájáról:

csoportos beszélgetés az óravezető irányításával

10 perc

– Hogy helyezkednek el egymáshoz képest a cselekvő személyek? Főszereplő, ellenfél? Ki a cselekmény mindenkori meghatározója? Milyen fejlődés látható?

c.) Egyéni pótmunka a szöveghez:

egyéni írásbeli munka, utána összegzés az óravezető irányításával

papír, ceruza, tábla kréta

– Kijelölni a szöveg egyes jeleneteit
– Az egyes jelenetek lehetséges tagolása (láthatóvá válik a szöveg felépítése, a mozgások összessége)

30 perc

– Fontos szavak (vezérszavak, ismétlődések, ellentétek, szembenállások ...) megvilágítják a szöveg mozgását és állítási szándékát.

– Egyéni megfigyelések

Összegzés az óravezető vezetésével és kiegészítő magyarázatával, lásd Bevezetés 7.

5. Befejező elmélkedés lásd Bev. 8., ének

az óravezető bevezető felírja a kérdéseket, utána csendes egyéni elmélkedés, utána közös hálaadás

tábla, kréta, kotta, gyertya, gyufa, 10 perc

PROGRAMOK, ÖTLETEK A BIBLIA ÉVÉRE

Cél: mindenkivel megismertetni a Szentírást
ösztönözni az egyéni és közösségi bibliaolvasást
egyének és közösségek hitéletét erősíteni
lelkésíteni az embereket a Biblia iránt

Mottók: **1. Aki keres, talál (Mt 7,8)**

2. Gyertek és meglátjátok (Jn 1,39)

3. Menjetek és hirdessétek (Mk 16,15)

I. Plébániák, egyházközségek programjai

– Istennel és egymással találkozni az ő Igéjében

1. A Szentírás kihelyezése – a Biblia Éve különleges alkalom, így a Szentírást nem csak Szentírásvasárnap alkalmából helyezzük ki a templomban, hanem **január elsején**, és egész évben (dec. 31-ig) ott marad a templom egyik kiemelt helyén (*díszes, nagyalakú ARANYVERETES BIBLIA kapható a Bibliatársulatnál*).

2. Szentírások megáldása – Az év kezdetén egy kiemelt alkalommal meghirdetjük, hogy mindenki hozza el a templomba a saját Szentírását, és szentmise keretében ünnepélyesen megáldjuk azokat (A szertartás leírása és a kapcsolódó imák megtalálhatók honlapunkon: www.biblia-tarsulat.hu/megald.htm).

3. Az ökumenikus imahéten a 2008 a Biblia Éve legyen alkalom arra, hogy a különböző felekezetek ne csak együtt imádkozzanak, hanem olvassák együtt a Szentírást is, ki-ki a magáéból, hallgassák meg a számukra esetleg idegenül csengő szavakat, kifejezéseket. Minden felekezet kapjon tíz percet arra, hogy felolvassa a szöveget, röviden magyarázza, énekeljen, stb. Mindenki azonos szentírási részletet olvasson fel.

4. Szentírásolvasó est vagy délután: felolvasás a különböző korok szentírásfordításából. (A szentírásfordítás mindig csak relatíven

pontos, különböző szempontok figyelembevételével készül. Tanulságos egymás mellé tenni a régi és új fordítások szövegét, anélkül, hogy hosszú magyarázatokat fűznék hozzájuk).

5. Vallomás a Szentírásról DVD – terjesztése, egyéni és közösségi meghallgatása (Bíró László püspök, Nemeshegyi Péter S.J., Kerekes Károly O.Cist., Vértesaljai László S.J., Tomka Ferenc, Mihályi Angyalka katekéta, Varga Béláné Irénke személyes vallomása a Szentírásról, DVD a Bibliatársulat kiadásában).

6. Olvassuk el két év alatt a Szentírást – Az egyéni bibliaolvasás ösztönzése. A híveknek kiosztjuk a Gyürki László által készített két éves beosztást (megrendelhető a Bibliatársulattól), és megszervezzük a rendszeres olvasást (feliratkozás, a résztvevők rendszeres találkozása, az első és második év végén jutalmazás)

7. Közös bibliaolvasás – csoportok szervezése, vezetése (a közösségi bibliaolvasáshoz anyag és útmutató beszerezhető a Bibliatársulattól: Találkozások [5 óra], Csodák [6 óra], Példabeszédek [7 óra], Vágvölgyi: Bibliaórák [58 óra], A.Hecht: Közös utunk a Bibliához [módszerek])

8. Ajándékozzuk meg ismerőseinket, barátainkat az Evangéliummal – A híveket buzdítjuk arra, hogy a Biblia Éve folyamán ajándékozzák meg minél több nem vallásos ismerősüket

a. *Missziós Evangéliummal* (János evangéliuma)

b. *Mindennapi Evangéliummal* (Márk evangéliuma napilap formában)

mindkettő megrendelhető a Bibliatársulattól

9. Mit mondanak a templomablakok, a templombelső a Szentírásról? Egy-egy város vagy régió templomainak felkeresése, jegyzet készítés a biblikus témájú ablakokról, képekről.

10. Bibliaolvasó maraton – bibliaolvasás éjjel, nappal reggeltől reggelig (vagy vasárnaptól vasárnapig) előre bejelentett résztvevőkkel (közösségek tagjaival), egy-egy résztvevő 1/4 óráig olvas

11. A Biblia és az állatok: A gyermekek számára az állatkerti látogatás mindig érdekes dolog. Listázzuk ki a Szentírásban szereplő állatokat, menjünk el a gyerekekkel az állatkertbe, és olvassuk a helyszínen fel a megfelelő szentírási részletet. Ez az állatkert lehet egészen kicsi, elég ha van benne bárány, kecske, szamár, ökör, galamb, kakas.

12. A Biblia és a helytörténet: Nem csak a templomokban vannak bibliai jeleneteket ábrázoló képek, hanem bibliai neveket találhatunk egyes utcák, terek, intézmények elnevezéseként (Pl. Szent János Kórház, Kálvária tér, Szent József Községi ház, Mustármag Iskola, Betánia Szeretetotthon, Szent János Hegy, stb.). Feladat: ezek összegyűjtése, a névadó szent vagy fogalom megismerése.

13. Biblianap a munkatársaknak: A plébániai közösség munkatársainak (karitászcsoport, rózsafüzér társulat, Mária Légió, képviselő testületi tagok, stb.) ünnepi együttléte a Bibliával. Ez lehet ott helyben, délelőtt egy szentírási részlet feldolgozása, délután pedig egy bibliai tárgyú film megtekintése vagy lehet egy közös kirándulás, pl. a Bibliamúzeum vagy a Szent Jeromos Katolikus Bibliaközpont megtekintése stb.

14. Gyermek bibliahét – Egy hetes intenzív foglalkozás bibliával gyermekek számára:

kézműves foglalkozások: Jézus korabeli tárgyak készítése
bibliai jelenetek ábrázolása: festés, rajzolás,

agyagozás, montázs

bibliai jelenetek dramatikus ábrázolása: szerepjáték, báb

bibliai akadályverseny

szövegmondó verseny: egy rövid szentírási részlet
megtanulása kívülről és szép elmondása stb.

Kinderbibel (l. alább)

A végén ünnepélyes zárómise.

15. Bibliaéjszaka a közösségi házban, hittantermekben az ifjúság számára: gitáros énekek, bibliaolvasás, bibliai jelenetek eljátszása, meditáció, bibliai film, közös étkezés friss kenyérrrel, olajjal, bibliai fűszerekkel, illatokkal, stb.

16. A *Vatikáni Kódex* (a legrégebbi Biblia-kézirat, hasonmás) bemutatása – (megvásárolható vagy – megfelelő garanciákkal – kikölcsönözhető Társulatunktól, tel. 321-54-97).

17. Biblianap az iskolában (katolikus iskolák)

18. Bekapcsolódás az alábbi programokba:

II. Országos programok

– **nagy ifjúsági találkozók (mindegyik témája a Biblia):**

Egerszalók, Nagymaros, Debrecen,
márianosztrai zárándoklat, máriapócsi zárándoklat
(megbeszélve)

Máriagyűd (előkészítés folyamatban)

– **Országos bibliaismereti verseny**

általános iskolás hittanosoknak (szervezés folyamatban)

– **Angyalok a Bibliában – országos bibliai témájú gyermek rajzverseny** (meghirdeti és gondozza: Wolf Pál Péter, Győr-Gyirmót Plébánia és a Mosonmagyaróvári Piarista Iskola)

– **A magyar szentírásfordítások, és azok hatása a magyar nyelvre. Tanulmány.** Pályázat egyetemi hallgatóknak (Meghirdeti és díjazza a Bibliatársulat, gondozza a PPKE Bölcsészettudományi Kara, Jelenits István Sch.P.)

– **Bibliakiállítás megtekintése:** (protestánsok rendezése)

III. Ajánlatok további programokhoz:

1. Gyermek bibliatábor – Tóth Gabriella vállal táborvezetést, tanácsadást. (Elérhetőség: tel: 312-71-01; e-mail: batler@enternet.hu)

2. Ifjúsági bibliatábor (Thorday Attila professzor vállal táborvezetést, tanácsadást. Elérhetőség:e-mail: thorday@gmail.com)

3. Bábelőadás: bibliai jelenetek előadása (Giovannini Kornél bábművész vállal bárhol előadást. Elérhetőség: tel:340-4987; 06-20-481-4123)

4. Vándorevangelium: Fogadd be otthonodba a Szentírást – családi kisközösségek imádságos közös szentírásolvasása – plébániai, lelkiségi közösségek bekapcsolódását várják (Csizy Dezső, Csernus László, www.vandorevangelium.hu, postacím: Missio Christi Alapítvány, 1116 Bp. Fehérvári út 168-178., C/35, jelentkezés és információ: 877-48-02, 06-20-481-8369)

5. Biblia a zenében: hangverseny, kórus és orgona, bibliai tárgyú művek. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem orgona tanszakos hallgatói a Bibliatársulattal együttműködve. Vidéki szereplést is vállalnak bibliai témájú orgonaművekkel (a zeneművek listáját l. külön lapon, összeállította Kecskés Monika és Deák László), a helyi tempolomi kórus pedig Zsoltárokkal készül.

6. Biblikus lelkigyakorlat, lelkinap tartását vállalják:

Kerekes Károly O.Cist. (tel:209- 32-17) – Nemeshegyi Péter SJ, (nemeshegyi@t-online.hu; tel: 2008-054/109) – Sillye Jenő -zenés lelkigyakorlat (sillyejeno@freemail.hu; tel: 20/82-33-117) – Székely János (foiskola@ehf.hu; tel: 20/77-04-016) – Takács Gyula - *csoportokat is fogad* (Rábagyarmat, Plébánia, Tel. 94/440-351) – Thorday Attila - (thorday@gmail.com); csoportokat is fogad – Vértesaljai László SJ, (laciver@axelero.hu) – Vágvölgyi Éva (vagvolgyeva@freemail.hu; tel:33-17-683)

IV. A Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat által szervezett programok

1. Egy hét a Szentírással a váci Apor Vilmos Katolikus Főiskolán – Előadók: *Kereszty Zoltán* (Növények a Bibliában) – *Erdélyi Zsuzsanna* (A Biblia és a folklór) – *Kuklay Antal* (Pilinszky és a Biblia) – *Nemeshegyi Péter S.J.* (Biblia és Kelet) – *Gyürki László* (Jézus nyomában: képzeletbeli utazás a Szentföldön) – *Bibliatársulat munkatársai* (A közösségi szentírásolvasás módszerei – Kinderbibel –

Biblikus figurák) – *Giovannini Kornél* bábművész (Bibliai jelenetek bábokkal) – *Tajdina József* (Biblia a hitoktatásban)

2. Bibliaapostol-képző szeminárium cigányoknak és velük foglalkozó hitoktatóknak (Máriapócs; együttműködik Bellér Lajos SVD)

3. Missziós Evangélium osztása bevásárlóközpontban, kórházakban, szegényeknek, stb.

4. Párbeszéd a Bibliáról: Zsoltárelemzés – katolikus – református – izraelita (Társszervező: Párbeszéd Háza, Jezsuita atyák – Vértesaljai László S.J.)

5. Filmklub a Bibliáról: Bibliai tárgyú filmek vetítése (Társzervező: Jezsuita atyák, Lázár Kovács Ákos)

6. Vendégségben Jézus földjén: Szentföldi fotókiállítás (Társzervező: Párbeszéd Háza, Vértesaljai László S.J.)

7. Zsoltárfesztivál: ének- és zenekarok (Szervezi: Varga László, Vác)

8. Biblia a zenés evangelizációban (Sillye Jenő, Varga Attila, Gável testvérek)

9. Vendégségben Jézusnál: Jézus korabeli ételek közös elkészítése, utána lakoma (Vezető: Rüsics István, helyszín: Bibliaközpont vagy Szalézi Ház)

10. Bibliai bábfigurák, tervek, színpadképek kiállítása a Bank Centerben (Giovannini Kornél bábművész)

11. INTERNET: Találkozás-pont a Szentírás: Szentírási tanulmányok megismerése interneten, 50 egységben, otthoni körülmények között.

12. INTERNET: Biblia-meeting interneten: minden hétre egy szentírási szöveg, három kérdéssel: a beszélgetéshez).

13. AKCIÓ: Biblia féláron: a teljes Biblia és az Újszövetség árusítása fél áron a Biblia Éve egész folyamán.

A Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat a Biblia ügyének szolgálatában

Társulatunk tevékenysége 2006-ban

Biblikus professzorok szakmai értekezlete – Bibliatársulatunk saját helyiségeiben és költségén ez évben is két alkalommal rendezte meg a magyar biblikus professzorok szakmai értekezletét (Húsvét hetében és okt. 23-án, a budapesti Bibliaközpontban). Az értekezlet Rózsa Huba és Tarjányi Béla professzorok vezetésével biblikus szakmai kérdésekről folyt a magyar biblikusok többségének részvételével (alkalmanként 10-16 fő).

Bibliaapostolképző szemináriumaink – A Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat továbbképzési munkacsoportja évente 2-5 alkalommal bibliaapostol-képző szemináriumot tart, elsősorban gyakorló lelképásztörök, hitoktatók és olyan résztvevők számára, akik valamilyen felnőtt vagy ifjúsági kisközösségben igyekeznek előmozdítani a közös szentírásolvasás ügyét. Az előadások és szemináriumi foglalkozások során a résztvevők megismerkedhetnek a Dei Verbum 26. fejj. szellemében történő közösségi bibliaolvasás formáival és értékeivel, és a gyakorlatban is elsajátíthatják a közös bibliaolvasás és -tanulmányozás különböző formáit, amelyek szerte a világban már ismertek és beváltak, és amelyek a hitoktatásban is jól felhasználhatók. 2006-ban a következő szemináriumokat tartottuk: márc. 16-17: Budapest, Bibliaközpont (a PPKE HTK Levelező Tagozatának hallgatói számára); jún. 17-19: Vajdaság, Kikinda (32 fő, főleg zentaiak); nov. 13-15: Vajdaság, Horgos (Domus Pacis), 15 fő (Vajdasági levelező biblikus iskola tagjai); dec. 8-10: Máriabesnyő, 63 fő (a váci egyházmegye leendő akolitusai).

Bibliaiskola – A Társulat központjában Vágvölgyi Éva főtítkárné, továbbképzési csoportvezető 1992 óta hitoktatók és érdeklődők részvételével "Élő Ige" címmel bibliaiskolát vezet. Az órákat ebben az évben is októbertől májusig minden hónap első hétfőjén du. 5-7-ig tartottuk. Az órák nyitottak, minden érdeklődőt szeretettel várunk. - A bibliaórák kész, kidolgozott anyagát folyamatosan közreadtuk a

Jeromos füzetekben. Hitoktatók, Bibliával foglalkozó csoportok jól felhasználhatják.

Bibliaórák a Mária Rádióban – Év elejétől társulatunk főtítkára, Vágvölgyi Éva minden héten szerdán 10 és 11 között bibliaórárt tartott a Mária Rádióban. Az órák során Márk evangéliumának szövegét olvasták fel, minden alkalommal a soronkövetkező részt. Ezt követte a kérdéses szöveghez fűzött magyarázat, majd pedig a szöveggel kapcsolatban elhangzó kérdések. A műsor telefonos, a magyarázatot követően bárki betelefonálhat a 374-09-04-es számon, és kérdést tehet fel a műsorvezetőnek. Néhány alkalommal magyarázat helyett interjú hangzott el, a megkérdezettek személyes vallomása arról, hogy mit jelent számukra a Szentírás, a Biblia olvasása (Bíró László püspök, Nemeshegyi Péter SJ., Kerekes Károly O.Cist., Tomka Ferenc plébános, Mihályi Angyalka hitoktató vallomása).

Biblikus Figura készítő kurzus – November 10-12 között tartottuk meg soronkövetkező kurzusunkat a Bibliaközpontban. Ezekre a képzésekre a résztvevők Gelley Anna kurzusvezető irányításával korhű öltözékbe öltöztetett bibliai figurák készítését sajátítják el, amelyek nagyon jól alkalmazhatók bibliai jelenetek szemléltetésére.

Jeromos füzetek – Társulatunk biblikus szakmai folyóiratában (Jeromos füzetek) rendszeresen közli a magyar biblikusok írásait. Az eddigi 16 évfolyam egyes számaiban megtaláljuk az összes magyar biblikus egy vagy több tudományos cikkét, minden számban egy kidolgozott bibliaóra-anyagot, válaszokat a Bibliával kapcsolatban felmerülő kérdésekre, közérdekű híradásokat a Biblia világából. A biblikus folyóiratok szemléléséből az érdeklődő megismerheti a legnevesebb nemzetközi biblikus folyóiratok cikkeinek tartalmát, s így tájékozódhat a bibliatudomány aktuális kutatási területeiről és eredményeiről. Emellett természetesen helyet kap a folyóiratban minden fontos információ Társulatunk és a Bibliaközpont tevékenységéről, beszámolunk bibliaapostolképző szemináriumainkról, tájékoztatjuk tagtársainkat a közös imaórák elmélkedéseinek témáiról.

Nyelvtanfolyamok – Társulatunk évente ösztöndíjat biztosít bécsi nyári nyelvkurusra aktív ill. leendő biblikusok, munkatársak számára.

Biblia-Szaboltunk – Központi helyiségeinkben működik Biblia-Szaboltunk, ahol minden arra érdemes magyar nyelvű művet forgalmazunk a Bibliával kapcsolatban (kb. 200-250 cím, beleértve Bibliákat eredeti nyelveken és számtalan idegennyelvű fordításban).

Káldi-Neovulgáta bibliafordítás – E kiadás megjelenése óta ez a fordítás vált a legkedveltebb magyar szentírásfordítássá szép stílusú, magyaros nyelvezete és jól használható formátuma miatt. (Az árából iskolák, plébániák számára jelentős kedvezményeket adunk.)

Szentírás Alapítvány – Társulatunk 1990-ben létrehozta a Szentírás Alapítványt a bibliaapostolság támogatására. Az Alapítvány a Bibliaközpont székhelyén működik, önkéntes munkatársak közreműködésével. Célkitűzései: a magyar katolikus hívek körében a biblia-terjesztés és a Szentírás ismeretének előmozdítása, olcsó bibliakiadások megvalósítása és támogatása, biblikus irodalom kiadása és támogatása stb. (Alapító Okirat, 4.). Az Alapítvány várja és köszönettel fogadja jótévőink adományait és a jövedelemadóból jótékony célra felajánlható 1 %-ot. Az elmúlt évben a Szentírás Alapítvány számára 158.228 Ft érkezett a jótévőink felajánlásaiból (a jövedelemadó 1 %-a); ebből és az Alapítvány számára érkezett további adományokból Erdélybe vittünk ki 200 Szentírást, 60 db-ot a Vajdaságba, a fennmaradó összeget a cigány bibliafordítás készítésének költségeire fordítottuk. (Az Alapítvány adószáma: 19639886-1-42.)

Imaórák a Bibliaközpontban – Tagságunk egy kis csoportja ebben az évben is rendszeresen (minden második héten pénteken du. 5-6-ig) tartott imaórát a Bibliaközpontban, hogy Isten áldását kieszde munkánkhoz, és imába foglalja minden egyes társulati Tagunk, Jótévőnk és Olvasónk személyes problémáit, gondjait.

Konkordancia a Káldi-Neovulgáta bibliakiadáshoz – Munkatársaink négy éve folyó, kitartó és fáradságos munkával készítik elő a Káldi-Neovulgáta szentírásfordítás szövegéhez a teljes konkordanciát. (Jelenleg csak az újszövetségi helyeket tartalmazó Opálény-féle Konkordancia áll rendelkezésünkre). Bízunk abban, hogy ez a teljes, mind az Ó-, mind az Újszövetség szövegét bemutató konkordancia már 2008-ban, a Szentírás Évében megjelenhet.

Teljes Biblia lefordítása cigány nyelvre – Elkészült a teljes Biblia fordítása cigány (lovári) nyelven. Jelenleg a szöveg véglegesí-

tése folyik, ezt követi a lektorálás. Bízunk abban, hogy a Szentírás évében megjelenhet a teljes Biblia cigány nyelven – elsőként az egész világon.

A Biblia honlapja – Megújítottuk és folyamatosan bővítjük a világhálón elhelyezett honlapunkat. A honlap látogatói tájékoztatást kapnak programjainkról, áttekinthetik Bibliaboltunk kínálatát, a magyar nyelvű biblikus irodalom viszonylag teljes címlistáját (1900-tól 2006-ig), letölthetik (magánhasználatra) a Káldi-Neovulgáta bibliafordítás szövegét, meghallgathatják a Mária Rádióban elhangzott vallomásokat a Bibliáról.

A Biblia honlapja: www.biblia-tarsulat.hu

Szeretettel ajánljuk mindenki figyelmébe honlapunkat, amely a PPKE HTK Újszövetségi Tanszéke és Társulatunk gondozásában **folyamatosan megújul és gazdagodik**. Igyekszünk minél több érdekes és jól használható anyagot elérhetővé tenni ezen a honlapon keresztül. Így például máris elérhető rajta:

- A Bibliaboltunkban kapható *könyvek teljes listája* és ára.
- A *Káldi-Neovulgáta Bibliafordítás* teljes szövege.
- Személyes *vallomások a Szentírásról* hangos és szöveges formában (Balás Béla és Bíró László püspök atyák, Gyürki László, Kerekes Károly O.Cist., Nemeshegyi Péter S.J. professzorok, Olofson Placid SDB bencés atya, Tomka Ferenc plébános, Mihályi Angyalka katekéta, Vágvölgyi Éva Társulatunk főtitkára).
- *Vasárnapi gondolatok* (a perikópákról), *híreink*, *programjaink*, *biblikus irodalomjegyzék* stb. és számos más érdekesség.
- Fontos *dokumentumok*, *előadások és tanulmányok* szövege (A "Da Vinci"-kódról – A Szentírásnak az Egyházban betöltött szerepe – A »Dei Verbum« zsinati határozat eredete – A Káldi-Neovulgáta bibliafordításról – Cigányok, cigány bibliafordítás – Az Egyházatyák Bibliája, a Septuaginta – Irányelvek a felekezeti együttműködéssel készülő bibliafordításokhoz stb.).

Székely István

Biblikus folyóiratok szemléje

A **Biblica** 1/2007.számában Gregory T.K.Wong *Debora énekét* (Bír 5) vizsgálja. Ezt Mózes énekéhez (Kiv 15,1-21) hasonlóan győzelmi éneknek szokták tekinteni, ezért először hasonlóságait és eltéréseit állítja egymás mellé. Majd részletesen bemutatja, hogy Debora éneke művészi összeállítású *politikai vitairat* a JHVH háborújában résztvevők mellett és részt nem vevők ellen. Dicséri az önként résztvevőket és vezetőiket (ld. 2. és 9.v.); a résztvevő törzsek maguk is szabadabbak lettek (11-13.v.). Következik a résztvevők megnevezése (14-18.v.), de közbeillesztve a többiek elmarasztalását (15b-17.v.), sőt egyiküknél átokkal is (23.v.); valamelyik csoportban mindegyik törzs szerepel. A cikk (az egymással szembeállított ellentétpárok között) külön szereplőként mutatja be a harcban nem résztvevő két asszonyt (Jáhelt és Sisera anyját). Tény, hogy az ének talán nem eléggé ünnepli JHVH-t, és többet foglalkozik a háborúban részt nem vevőkkel; ezek tekintetében lényegesen más, mint Bír 4 tárgyilagos prózai leírása. Egyébként a bírák egész korára jellemző, hogy a törzsek vagy közösség-csoportok külön harcokat folytatnak saját területeikért, szabadságukért. Jogos a feltevés, hogy a könyv szerzője egyetértett a más szerző által művészileg megírt ének politikai álláspontjával, és ezért bevette könyvébe. (Későbbi korban való betoldása már nem lett volna időszerű.) – Jong Hoon Kim *a kumráni Habakuk-peserből* von le értékes következtetéseket. Figyelmeztet arra, hogy a magyarázatoknak soha nem csak a leírt szöveget, hanem annak körülményeit és következményeit is figyelembe kell venniük. – (Ennek megértését a peser is tanúsítja Hab 2,1-2 magyarázatában.) A cikk a peser megírásának körülményeit és szerzőjének szándékát főleg azokból a szövegrészekből mutatja ki, amelyekben a szerző *szándékosan* változtatott a Habakuk-idézetben. (A szövegeltérések 25-30 %-a ilyen.) A kiegészítésekre érvényes a »befogadás esztétikája«, amit gyakran próféta- vagy zsoltár-szövegrészek segítenek. A vizsgált peserben például fontos kiegészítés a »káldeusokhoz« (Hab 1,6) a »kittim« (peser II,12-13). Az idézetek néhol szójáték vagy előnyös

szövegszerkezet érdekében változtak. Valószínűleg nem a szavak hasonlósága, hanem a könnyebben érthető magyarázat indokolja Hab 1,17 idézésekor »háló« helyett »kard« szerepeltetését. A cikk számos példája jól mutatja a kumrániak és a szaddúceusok szembenállását. De a magyarázatban szerepelnek számunkra ismeretlen megnevezések is (pl. Hab 1,13-nál: kik tartoznak »Absalon házához«?). A szerző legnagyobb felháborodását mutatja Hab 2,15 módosítása (mulateozás »a nyugalom napján«, amivel a gonosz pap féktelen haragjában el akarja buktatni az igaz tanítót). – Huub van de Sandt arra keres választ, milyen kívánságokról, rosszul kért javakról, viszályról, sőt öldöklésről és házasságtörésről beszél *Jakab, levelének 4,1-4 verseiben*. Úgy látja, hogy a levél itt a »két út« (korabeli zsidó eszmerendszer) gondolatmenetét követi. Ennek alapdokumentuma már nem áll rendelkezésre, de a szerző a Jakab által itt alapul feltételezett szövegrészt – David Flusserrel közös kutatása és szövegrekonstrukciója alapján – azonosítja a Didakhé 3,1-6 szövegével. Jak 1,13-21 szellemében ennek alapján a rosszat-kívánás már öldökléssel, az irigység háborúval, a bűnös kívánság paráznaással felérő törvényszegés. Ezzel Jakab túllép a kisebb és nagyobb bűnök megkülönböztetésén (és ebben közel áll a halakha »derek erec« rabbinikus felfogásához), elveti a »kettős-lelkűséget« (1,8; 4,8). Nem gondolja, hogy olvasói paráznák vagy gyilkosok, de szigorúbb a jámbor haszidoknál és Did 3,1-6-nál is: a nagyobb fokú elkötelezettséggel erkölcsi felelősségtudatra buzdítja őket (2,8-11). – Rainer Schwindt a *Róm 11,16-24 olajfa-hasonlatát* magyarázza. A hasonlat azért szokatlan, mert elemei nem azonosíthatók egyértelműen a szereplőkkel, hanem inkább Isten működését szemléltetik. Erre a hasonlatra utal a Nostra Aetate 4. fejezete is, amikor kimondja, hogy az egyház »annak a nemes olajfának gyökeréből táplálkozik, amelybe a népek vad olajfájának ágai be vannak oltva«. Pál a vizsgált szakaszban a pogány származású keresztényekhez szól (Róm 11,13-tól kezdve), és az elbizakodottságtól óvja őket (20.vers). A hasonlat azt is kiemeli, hogy Isten fenntartja Izrael iránti hűségét. A nemes olajfánál nem a törzsnek, hanem a gyökérnek van döntő szerepe, ahonnan *Isten szava*, az ősatyák utóda-it *kiválasztó*, valamint az *örömhírt ígérő* szó árad tovább a saját vagy beoltott ágakba; de csak azokba, amelyek *hittel* befogadják! A be

nem fogadó ágakat letörik (20a vers), de ha hívővé lesznek, Isten újra beoltja őket a nemes fába (23.vers). A hasonlat mindenkire kiterjed, és magába foglalja Isten üdvözítő tervét (ősatyák, evangélium, parúzia). – Daniel Timmer rövidebb cikke azt mutatja be, hogy az aranyborjú imádása és annak mózesi megtorlása után (*Kiv 32,30 és 34,9 között*) Mózes miként próbálja fokozatosan változtatni JHVH haragját (távolságtartás, angyal által való vezetés és további megtorlás helyett megbocsátás és személyes velük-lét). Az általában különböző időből származónak tekintett ima-szövegek (és Isten válaszai) finom részletekben is minden változtatás nélkül szép példáját mutatják a fokozatos közeledésnek, az egész szöveg egységének. – Andreas Hock rövid hozzászólása a *diadal* szónak az Újszövetség 2 helyén való előfordulásáról (2 Kor 2,14a és Kol 2,15b) megállapítja, hogy mindkét helyen *Krisztusban*, Vele együtt való győzelem diadaláról van szó.

A **Bibel und Kirche** 2/2007. számában Hermann-Josef Venetz arról ír, *hogyan hirdette Jézus Isten országát*. Mindenekelőtt bejelentette Iz 61,1-2 teljeseződését (Lk 4,18), és hirdette ennek boldogságát (Lk 6,20-21). Ezt Isten hatalma művelte (a sátán letaszítása), amit Keresztelő János csak előre jelzett (Mk 1,14-15), de most megvalósult (Lk 11,20). Látható tartalma a követők megtérése, gyökeres irányváltása és a hit. Jézus is ennek hirdetésébe veti bele magát (Mk 1,38). De segítő tettei (pl. leprások, tisztátalanok iránt) átlépik a papi és templomi hatalom határait, azok végét jelzik. A bűnök megbocsátása pedig már teremtő tett; megvalósult a próféták által hirdetett új ég, új föld, új szív (Iz 65; Jer 31; Ez 37). És igen sokszor Jézus egy asztalhoz ül vámosokkal és más bűnösökkel; lakomája az ország eljöttét ünnepli, sőt ő a vőlegény (Mk 2,19). Mindez valójában Isten együtt-léte a (nem templomi, hanem nagyon is világi) világgal, a legkülönfélébb származású és foglalkozású emberekkel, köztünk-léte a mi mindennapi világunkban! Jézus tehát nem definíciókkal, hanem saját egyedülálló életével, valamint hasonlatok és példázatok képeivel mutatta be Isten országát, annak kimeríthetetlen gazdagságát. – Daniel Kosch arra az ellentétre hívja fel a figyelmet, hogy Jézus hallgatói joggal vártak a szegénység és elnyomás helyett gyökeres és gyors fordulatot, Istennek Jézus által hirdetett már közellévő orszá-

gát, de ugyanakkor hallaniuk kellett a tőrésről, a mustármagról, az elveszett bárány kereséséről, és látniuk, hogy ezek jóllakatása vagy Jézus gyógyításai még nem alakították át egészen a világot. Mert Isten országa egészen más lesz, ahhoz *szükségesek ugrásszerű változások*, de ezeket nem tétlenül kell várnunk. *Szükség van a kis lépéseinkre*; a meggyógyult emberek, az elosztott kenyér és a megélt igazi közösség Isten országának kezdeti megtapasztalása. A Miatyánkban mind a kis lépések, mind a nagy ugrások kegyelmét kérjük. – Richard A. Horsley bemutatja, hogy Jézus miként erősítette a leigázott zsidó népet (főleg Galilea falusi szegényeit és közösségeit) saját útjaival és tanítványai szétküldésével, a társadalmi szolidaritás erősítésével, gyógyítással, pusztai megvendégléssel, de a főpapi erőkké váló prófétai szembeszállással és egy más uralom jelképeivel is (12 apostol, démonok kiűzése, a légiók kiszorításának gadarai jelképe, új szövetség ígéretei a síksági beszédben stb.). Jézus példája mai világunkhoz is szól, amikor a globális kapitalizmus az egész emberiséget támadja. Az atomizáló erőkké szemben csak (a teljesen megújult vallásosságunkat is kívánó) új életformák lesznek képesek fennmaradni. – Joachim Kügler rámutat arra, hogy *a János evangéliumban* Isten országa nem főtéma; csak 3,3.8-ban szerepel. Rögtön következik azonban 3,16: Isten *a szeretetével* jön el a világba. Az evangélium megírásakor már a hellénista júdaizmus gondolkodása lehetett volna a teológia megalapozója, hiszen Filónnak a Zsolt 23(LXX)-ről írt magyarázatában Isten a kozmosz nagykirálya, a nyáját kormányzó helyettese pedig (a »logosz« ill. »bölcesség«) a saját elsőszülött fia. Természetesen szó sincs azonban sem az isteni fiú megtestesüléséről, sem haláláról. Így – bár szó van a nagykirály fiának helyettesi királyságáról – a hasonlóság csak külsőleges. Fontosabb a nagy különbség: Jézus életét adja a nyájáért (Jn 10,11.18)! És a 18-19. fejezet 12-szer említi az Ő királyságát; Jézus tehát *Krisztus* (de nem a rómaiaktól szabadító) és *király Jn 18,36 értelmében*: az isteni szeretet igazságáról a kereszthalál gyötrelméig tanúságot tevő király! – Bernhard Heininger azt vizsgálja, hogy mit tanít *Isten országáról a Tamás-evangélium* (Jézus mondásainak apokrif gyűjteménye). Témakörönként néhány mondást elemez, összevetve az evangéliumok egyes szövegrészeivel is. A vizsgált mondások szerint az ország már

jelen van az emberek lelkében (önismeret). Aki rátalált, tudja, hogy honnan jött és hová kell mennie. Felismeri a világ ürességét, és attól elfordulva szegénységben kíván élni. A példabeszédek szerint ehhez okosság és eltökéltség kell. – Bernd Janowski elének tárja, hogyan jelenik meg *Isten királysága az Ószövetségben*. Először Isten sokféle képéből kiemeli a jó pásztor zsoltárát (Zsolt 23). Majd felsorol bibliai szövegrészeket Isten trónszékéről, uralmáról, országáról; ezek sok tekintetben hasonlóan jellemzik Istent, mint a szomszéd népek Baálkultuszának istenképei. Fontos előrelépés Izajás látomása a templomban (Iz 6,1-5), benne a Seregek Ura név is. (Az ezt követő időre van egy vitatott elképzelés. A sok zsoltárbeli kép – pl. Zsolt 47 – ellenére kétséges, hogy az őszi újév alkalmával ünnepelték-e »Jahve trónra lépését« is). Zsolt 95 hirdeti, hogy JHVH ugyanaz, mint aki a világot teremtette. A későbbi Zsolt 145-ben ugyanaz a hatalmas Úr a szegények és gyengék megmentője, Zsolt 146-ban pedig JHVH a világ beteljesítője. A 145-150. zsoltár ezt a Sionban uralkodó, a szegényekhez és gyengékhez közel hajló királyt magasztalja.

A **Zeitschrift für die Neutestamentliche Wissenschaft** 1/2007. számában Matthias Klinghardt a *Mk 5,1-20*-ban leírt történetet vizsgálja, amely sok szempontból vitatható (Geráza messze van a Genezáreti tótól, nincs utalás a helybeliek pogány voltára, annál inkább légióra, a disznócsorda hihetetlenül nagy stb.). Az igaz, hogy Tibériusz császár korában Szíria tartomány déli területein nagy építkezések folytak, római csapatok is tartózkodtak, és Kr.u. 20-tól Gerázában Zeusz-templom is volt, de Galilea igazi megszállása csak az örmény háború után, 67-68-ban folyt le. A megszálló a »LEGIO X FRETENSIS« volt, amelynek egyik jelképe (számos ásatási lelet szerint) jobb felé futó sertést ábrázolt. (A szerző szerint a leírás leginkább 80 körül keletkezhetett, de annak az evangéliumba való esetleg későbbi beiktatásáról nem szól.) Helytelen a szöveg »eredeti (legkorábbi) változatát« keresni, mert az *szimbolikus*, és az *első olvasók korában* magyarázat nélkül jól érthető tanítás. A légio a rómaiakat jelenti, de az evangéliumnak ez a szövegrésze mégsem ellenük buzdító, hanem beletartozik a tanítványok Jézus által való (a 4. fejezetben elkezdett) képzésébe (később is erre utal majd Mk 6,52 és 8,17-21 is): tudniuk kell például, hogy nem mindenki akar megszabadulni

a gonosztól, a megszabadultakkal nem célszerű rögtön az apostoli kört bővíteni, de a boldog tanúságtevő maga is hasonló szolgálatot tehet majd. – Dieter Zeller a holtakért való *ismét-megkeresztelkedésről* ír. *1 Kor 15,29*-ből nyilvánvaló, hogy ez létező gyakorlat volt a meg nem keresztelt halottak örök sorsa érdekében. Ehhez csak hasonlít 2 Makk 12,43-45 (áldozat az elesettek bűneiért). Lídiában találtak Kr.u. 50-250-ből való fogadalmi oszlopokat, amelyeket az utódok állítottak pogány istenségnek engesztelésül egy halottért, megnevezve a bűnt és elismerve a halált isteni büntetésként. Ezek azonban csak távoli hasonlóságok: a Szent Pál által említett, halottért való újra-keresztelkedés keresztény szokásként alakulhatott ki; semmi alapja nincs olyan magyarázatnak, hogy valamilyen pogány vallás beavató rítusával is előfordult ilyen ismétlés. – Jens Schröter azt vizsgálja, mit mond *Csel és a 3 pasztorális levél* (1 és 2 Tim; Tit) Pál és az Egyház kapcsolatáról, Pál befogadásáról. *Csel 9,15-16* szerint ő elsősorban tanúságtevő a nem-palesztinai zsidók, a pogányok valamint a római hatóságok és Agrippa király előtt. *Csel* további fejezeteiben misszionáriusként és szónokként ismerjük meg. Szolgálatától elválaszthatatlanok (a levelekben is megcsodálható) tanításai és teológiája. Vele járt a sok szenvedés (amit a tanulmány kiemelten vizsgál). *Csel*-ben olvashatjuk Pálnak Péterrel való együttműködését fontos ügyekben. Kellő időben történt meg apostoli végrendelkezése (búcsúbeszéde Milétoszban). A 3 pasztorális levél szerzője (nyelvi-
leg igazolhatóan azonos személy) úgy érezte, hogy Pál alapvetően fontos, de számos kudarccal is terhelt missziós munkáját jobban el kell ismertetni és az Egyház működő szervezetéhez kapcsolni. 1 Tim 1,12-17-ben Pál az első igazi megtérő (aki 1 Kor 15,8-ban utolsónak vallja magát). A pasztorális levelek a Páltól átvett munka azonos szellemben való folytatására buzdítják az utódokat (a Pál által írt levelek szövegrészei alapján). A sokoldalú vizsgálat is igazolja, hogy Egyházunk alapvető formálásában fontos alkotó, fáradhatatlanul küzdő és sokat szenvedő szerepe van Szent Pálnak. – Boris A. Paschke azt mutatja be, hogy az egyházi elöljárók (püspökök, diakonusok és presbiterek) kiválasztására *1 Tim 3,1-13*-ban ill. *Tit 1,5-9*-ben felsorolt feltételek és erkölcsi követelmények milyen nagy mértékben hasonlítanak a római cenzorok számára Kr.e. 312 óta

törvényben is rögzített *cura morum* kötelezettségéhez, amely egyrészt a cenzori testület tagjainak (és egész »házuknak«) példás életét kívánta, másrészt a birodalom összes alattvalóinak ilyen szellemű erkölcsi felügyeletét is kötelességükké tette. A *cura morum*-ot a Kr.u. 1. században komolyan vették; cenzori tisztséget töltött be néhány évig több későbbi császár is (pl. Claudius, Vespasianus, Titus). – Peter-Ben Smit a *János-evangélium 2,1-4,54* szakaszát nem »Kánából Kánába«, hanem (a pontos szövegezés szerint is) »Galileából Jeruzsálemen át Galileába« szakasznak nevezi, amely Jézus 4,44-beli mondását fölényesen igazolja: a Jézust megillető *Jeruzsálem (és Júdea, a »zsídók«) elutasítják Őt*, és Galilea fogadja be (amelynek Kána lehetne a fővárosa).

INNEN-ONNAN

A **Bull.Dei Verbum 1-2/2007.** számában 4 tanulmány is foglalkozik a **biblikus pasztorációval**. Massimo Grilli megállapítja, hogy a Szentírás magyarázatának az a módja, amely – a tudományosság nevében – elvonatkoztat a magyarázó (ill. a hallgató, olvasó) konkrét helyzetétől, nem éri el az igazi, gyümölcsöző célját; de ennél is rosszabb az egyetlen, szó szerinti értelmezést hirdető fundamentalizmus. A Bibliában emberekről, emberi történetekről kapunk *információt*. Abban hitünk szerint Isten szól hozzánk *emberi nyelveken*. Különböző emberi szerzők írták más-más helyzetekben, mi pedig az ő szavaikat saját életünk különböző helyzeteiben olvassuk, hallgatjuk, magyarázzuk. Természetes, hogy a leírt szóban sokkal több van, mint nyers tényközlés (tárgyszerű információ); felismerhető benne az emberi szerző egyénisége, helyzete, sőt ő mintegy megszólít minket a mi saját életünkben, helyzetünkben és környezetünkben; ennek megfelelően olvassuk, értjük és kell magyaráznunk a szöveget. A felelősséggel hozzánk szóló szerzővel mintegy *párbeszédet folytatunk*, amely biztonságot nyújt, halandó életünkben a jövő felé nyitottságot, reményt ad. *Isten* az informáló, kinyilatkoztató és felszólító emberi szó útján bemutatja számunkra *saját életét és üdvözítő akaratát*. – Ralf Hunnig cikke érzékelteti, hogy Egyházunk életének

---

milyen sok területén van fontos szerepe a Szentírásnak. Ennek magyarázatában feladata van minden hívőnek! Különleges értékű az egyszerű és szegény emberek Biblián alapuló bölcsessége. Fontos és átfogó hatású szolgálat a *biblikus pasztoráció*, amely döntőmegalapozza egy-egy közösség belső életét és annak kisugárzását a környező világra. Szükséges és kölcsönösen előnyös ennek a pasztorációnak a kapcsolata az Egyház más szerepre hivatott szakterületeivel (bibliatudomány és teológia, katekézis, hitteljesztés, liturgia). Ez a közös munka az igazi hűség Isten szavához és az emberhez (Evangelium Nuntiandi 4). A cikk sok helyen utal a »Szentírásmagyarázat az Egyházban« dokumentumra, ami annak előremutató jellegét igazolja (1993-ban). – Fernando F. Segovia először azt mutatja be, *milyen lényeges fordulatot jelentett a Dei Verbum* a katolikus bibliamagyarázatban. Bár az ősi keresztény szövegekkel kapcsolatban már régen kialakult a szerzők szándékának kutatása és alapulvétele, a Bibliával kapcsolatban ez a 19. században csak a protestánsok körében vált elfogadottá (nem kis ellenállással, pl. fundamentalista és szentlekes csoportokkal szemben). Egyházunk az 1970-es évek elejétől lelkesen állította helyére a Szentírást és alkalmazta a papok képzésében a történeti kritika módszerét, amely természetes alapnak tekintette a Bibliában (is) leírt történelmet. Emellett *azóta világszerte újabb irányzatok* jelentek meg a Biblia értelmezésével és felhasználásával, gyakran ideológia vagy hatalmi érdek szolgálatában (felszabadítás, feminizmus, láss-ítélj-cselekedj mozgalmak, kulturális bíráló stb.; új elv lett a szövegbizonytalanság, a többféle jelentés, az aktív olvasói részvétel). A mai »bibliatudományban« szóhoz jut számtalan tudomány-ágazat, sokféle feltételezés, sőt (külső és egyetemen belüli) hatalmi befolyás! A szerző néhány javaslatot tesz a *biblikus pasztoráció jövőjére* a DV 12 szellemében. Meg kell értenünk és bátran kell bírálnunk a mai világot (globális kapitalizmus; poszt-szocializmus; az USA hiperhatalom gyarmatbirodalma; szegények és gazdagok, vándorlás nyugatra; nem-európai súlypontú kereszténység; keresztények párbeszéde és egymás mellett élése), de más hangnemet használva, mint egykor a felszabadítási teológiával szemben. A Biblia értelmezésében mindenkinek legyen szava. Jó volna a helyi kultúrába integrálni vagy mélyebben beoltani a Szentírás szavait, fogal-

mait, gondolatait stb. A szerző reméli, hogy a jövő biblikus lelkipásztorai az emberi méltóság, az igazság és szabadság prófétai hirdetői, fáradhatatlan védelmezői lesznek. – Georg Steins abból indul ki, hogy Isten a Szentírás útján állandóan beszélgetni akar az Egyházzal (DV 8). Nem elég tehát, ha csak arra figyelünk, amit az olvasott szövegrész szerzője ki akart fejezni: a nekünk szóló üzenet megértéséhez hozzá tartozik *az egész Szentírás egysége, élő hagyománya és a hithasonlóság* (DV 12). Így lesz ez a beszélgetés *az egész jelenlegi Egyházhoz* szóló, annak *életére vonatkozó* fontos útmutatás. Saját olvasásunk során a történelmileg megértett részletek *más összefüggésbe kerülnek, átrendeződnek*; új világot látunk, a világ Isten előtt játszódó drámáját (2 Pét 3,13). Erre a *teológiai megértésre* a II. Vatikáni Zsinat utalt (pl. DV 8), de a történeti-kritikai értelmezéssel együttes gyakorlására még nem tudott módszert ajánlani. Nagy Szent Gergely pápa (kb. 540-604) határozottan kimondta (Ezekiel könyvéről szóló homíliáiban), hogy »Isten szavai az olvasókkal növekednek«. A történeti-kritika tudományos módszere nálunk, katolikusoknál bizonyos »kiszáradást«, »elhidegülést« hozott, és az oktatás is alig segített abban, hogy így Isten mai, hozzánk szóló szavát meghalljuk; kevesen találtak rá a »második naivitásra« (P.Ricoeur). A szerző úgy látja, hogy legújabban a posztmodern irodalomtudomány mutat példát áthidaló utakra. Keretet nyújthat a közös »lelki olvasás« és »a Biblia megosztása« (Bibel-Teilen), a liturgia pedig eleve fontos helye az egyházi bibliaolvasásnak, valamint a bűntől és a halálból megszabadító Isten megtapasztalásának. A II. Vatikáni Zsinatnak fontos magvetése volt Isten szavának ez a teológiája; növekedése és felvirágzása rajtunk áll.

Afrika és Madagaszkár püspöki konferenciáinak szimpóziuma (CELAM) idén januárban Dar es Salaam-ban nemzetközi kongresszust rendezett »**Evangélizálás Afrikában**« címmel. Az elhangzott sokoldalú tájékoztatók mutatják, hogy az afrikai népek helyzete ugyanolyan rossz, mint 12 éve, a II. János Pál pápa által vezetett (első afrikai) szinódus idején (háborúk, ellentétek és gyűlölet, HIV/AIDS, hibás vezetés, korrupció stb.). Vannak országok, ahol keresztény közösségek nem merik szabadon megvallani hitüket. A kongresszus résztvevői annak megértését kérik iszlámhitű testvéreik-

tól, hogy az evangélizálás nem prozelitizmus, hanem Isten szeretetének ingyenes ajánlata. A sok információ segíti majd a következő afrikai színóust is, amelynek tárgya az igazságosság, a kiengesztelődés és a béke lesz. – **Myanmar** püspöki kara 2006 októberében hozzájárult a biblikus pasztorációt segítő országos hálózat kialakításához. Országos koordinátor egy fülöp-szigeteki származású (már kínai misszióban is működött) szerzetes nővér. Idén januárban már volt egy országos »műhelymunka« (workshop) Yanganban, amely alkalmas segítők kiválasztását és képzését is szolgálta. – Színes beszámolókat olvashatunk a **Fülöp-szigetek** legészakibb részének biblikus rendezvényeiről. 14 egyházmegyére ill. vikariátusra kiterjedő nemzeti bibliahét volt januárban, »igazságosság és igaz élet« jeligével, a központi egész várost is megmozgató ünnepléssel. Februárban az SVD provincia rendezésében sokak által látogatott biblikus ifjúsági tábor volt. Egy másik városban febr. 11-én az immár »26. Lángoló szavak evangéliumi fesztivált« ünnepelték az igeliturgiától és ünnepi szentmisétől a bemutatókon, bibliodrámán, zenei műsorokon át a játékokig és versenyekig terjedő programokkal. – A Katolikus Bibliaszövetség közel-keleti régiójának bibliakongresszusa (a Márk evangélium tárgykörében) 2007. januárjában volt **Libanonban**, egy Beiruthoz közeli kolostorban. Öröndetes, hogy el tudtak jönni a meghívott országok delegációi (Irak, Szíria, Szentföld, Szudán, Egyiptom összesen 32 küldöttel), csak Irán egyetlen meghívottja mondta le személyes okból; emellett Libanonból kb. 50 személy vett részt, és korábbi ígéretéhez híven a Katolikus Bibliaszövetség új főtitkára, A. M. Schweitzer is eljött üdvözölni, valamint tájékoztatni a jelenlévőket. A résztvevők vallása: kopt, róm. katolikus, görög ortodox, görögkatolikus, protestáns, maronita és szír. Minden nap 7 előadás volt, ezekből egyet (mind az 5 napon) a főreferensnek felkért P. Camille Focant professzor tartott. Természetesen misék és közös imádságok, beszélgetések is hozzátartoztak az értékes együttléthez. Az egyik napon meglátogatták Balamandban a görög ortodox egyetem teológiai karát, és az aznapi előadások is ott folytak. – Kínai papnöveldék tanárai ér külföldön tanuló vagy tanító kínai teológusok (15-en) vettek részt a **Szentföldön** egy 3 hetes továbbképzésen, amely a szent helyek és általában az ország, valamint a régi és a mai

szokások megismerését, a hozzájuk tartozó történeti és kulturális tudást, sőt biblikus és teológiai továbbképzés célját is szolgálta jól szervezett utazások, találkozások és előadások segítségével. Az egész tanfolyam megtervezését és megszervezését a Szent Benedek rend misszionáriusai és a Katolikus Bibliaszövetség végezték. A tapasztalat azt mutatja, hogy a hasonló alkalmak sokszorosára volna szükség.

A Stuttgarti Katolikus Bibliaközpont **Bibel Heute** című képes folyóirata idén egy egész (32 oldalas) számot szentel a *vízözön* témájának. Bevezetőül Dr.Hanspeter Ernst a Biblia olvasóiban felmerülő sokféle kérdést mutatja be. – A fő biblikus cikkben Dr.Bettina Wellmann úgy jellemzi az őstörténetet, hogy Ter 1,1-2,3 a »Teremtéshimnusz«; 2,4-4,26 az emberek viselkedése Isten jó teremtésében ; 5,1-9,29 Isten szenvedése az emberi gyengeség és gonoszság miatt, végül pedig a továbbélés lehetősége a Noéval kötött szövetség szerint. A vízözön történetében egy Kr.e. 7. századi (Jahvista) és egy Kr.e. 6. századi (Papi) leírás rétegei ismerhetők fel. A korábbi szöveg a kezdőállapotot a 6,5-8 , a végállapotot a 8,20-22 szakaszban írja le, és a változás közben *Isten szívében* következett be (8,21!). A papi szöveg szerint (6,9-22 kezdő- és 9,1-17 végállapot) *Isten Noé utódai útján talál lehetőséget* (akikről már 6,9-10 is beszél) a gonoszság hatalmának korlátozására (9,1-7); Isten megengedi a hűsévést (vér nélkül), de szigorúan tiltja az emberölést. (A szerző 9,6 olyan fordítását fogadja el, amely nem írja elő a gyilkos megölését.) Az út a Noéval kötött szövetségnek (Istennel való közösségnek) útja. Az ígéretben a »soha többé vízözön« jelentheti a »soha többé túlárado erőszak«-ot is, a jel pedig elsődlegesen nem szivárvány, hanem Isten megfeszítetlen íja (amelyet az élet védelmében kész harcba vetni). A 8,6-ban szereplő Ararát: országnév (Asszíriától északra). – Dr.Norbert C. Baumgart professzor rövid összefoglalást ad az ókori kelet (főleg Mezopotámia és Izrael) vízözön-elbeszéléseiről. Ebben közli a Gilgames-eposz kőtáblán fennmaradt szövegrészeinek fordítását is. A füzet más helyén ugyancsak Baumgart professzor nyilatkozik arról, hogy *a vízözön* (vagy hasonló pusztító esemény) *lehetőségére több elképzelés van, de megtörténte komoly bizonyíték nincs.* – Dr. Tobias Nicklas professzor megállapítja, hogy az *Újszö-*

---

vetség több helyén szerepel a vízözön mint figyelmeztető emlék vagy hasonlat (pl. Lk 17,26-27; 2 Pét 3,5-7). Zsid 11,7 az ősatyák között Noét a hit példájaként állítja elénk. – Csak vázlatosan említjük Dr. Jutta Bickmann *bibliaóra*-javaslatát, amely szerint bevezetőként mai természeti katasztrófákról beszélnek, majd tájékoztatást hallanak a jégkorszak áradásairól; utána kiscsoportokban a Biblia és a Gilgames-eposz szövegét hasonlítják össze, majd az óravezető segítségével próbálják a vízözönt elhelyezni az őstörténet keretében. Végül különféle módszerekkel (pl. az olvasáskor felismert mai kapcsolódások elmondása, egy felolvasott szövegrész behunyt szemmel való átelmékedése, esetleges tanácsok vagy javaslatok stb., hogy a sokféle tárgyi segédeszközt ne is említsük) igyekeznek elmélyíteni, tudatosítani és közös kinccsé tenni az óra gyümölcseit. – A füzetben további rövid szövegek és képek témái még: a békegalamb képe olajjaggal (Picasso), keresztség és vízből való újjászületés, Noé értékelése a mai zsidó hagyományban.

(Székely István)

Olvasói levél szerkesztőknek, Székely Istvánnak

... Úgy alakult az életem, hogy már nemigen járok a "rég" templom felé, és a Jeromos által szervezett előadásokon sem igen szoktam részt venni.

Azért ragadtam hát kurzort, hogy elmondjam (kell a visszajelzés...), hogy milyen nagy örömmel bogarászom végig az utolsó sorig az Ön által szerkesztett Szemlét. Én nem tudok németül, úgyhogy ezek a folyóiratok elérhetetlenek számomra. Igazából hasonló színvonalú francia vagy olasz irodalmat nem ismerek.

Tetszik az új honlap. Isten áldását kérem a munkatársakra, Önre, és persze Erzsikére is, akinek kérem, tolmácsolja szeretetteljes üdvözetemet. *V. M.*

OLVASÓINK KÉRDEZIK

A kérdésekre Martos Levente Balázs teológiai professzor válaszol.

☞ **Kérdés:** Hogyan kell értenünk Szent Pálnak azt a kijelentését, hogy „kiegészítem testemben azt, ami hiányzik Krisztus szenvedéseiből” (Kol 1,24)?

Válasz: Szent Pálnak ez a kijelentése egyedi és szokatlan. Szokatlanságában kutatásra provokál, egyediségében ellenáll a pontos fogalmi kifejtésnek: összefüggésében és mondandójában értelmezhető.

A kolosszeiekhez írt levélnek ez a szakasza (1,24-29) Szent Pál apostoli szolgálatát mutatja be. Ezt a témát vezeti be a szakaszt megelőző vers (1,23), amely az igehirdetés szolgálatát említi, és Pált szolgának nevezi, előbb az evangélium szolgájának, azután az egyház szolgájának (23.25). Ezt a témát folytatja a 2. fejezet első verse is, amely az igehirdetéssel együtt járó küzdelemre utal. Olyan kulcsszavak ismétlődnek a levél eme kezdeti szakaszaiban, mint a „remény” (1,23 ill. 1,27), a titok (1,26.27 ill. 2,2) és az elrejtettség képe (1,26 ill. 2,3), továbbá a tudás, megismerés, bölcsesség szavai (1,27.28 ill. 2,2.3). Az 1,24-29 és a 2,1-5 abban is hasonlít egymáshoz, hogy az apostol önmagára vonatkozó kijelentésével kezdődik, majd szolgálatának eredményét mutatja be – mindkét esetben a közösségért fáradozó küldöttet látjuk magunk előtt, előbb egyetemes jelleggel, a második rövid egységben pedig fokozottan a kolosszei és laodíceai közösséget szem előtt tartva.

Az apostol szolgálata Krisztus titkának beteljesedéséhez kapcsolódik, amely megosztja az időt: el volt rejtve, de most nyilvánvalóvá vált, az apostol szolgálata által hozzáférhetővé lett mindenki számára. Az 1,24 teljessé tételről (fordítható ’betölt, kipótol’ értelemben is) beszél, a 25. versben viszont az Isten ígését teszi teljessé az apostol. Ennek eredménye egyfajta gazdagság vagy kincs, amely mindenki számára hozzáférhető (1,27, ill. 2,2 és 2,3), és amely a személyes, krisztusi tökéletességben is megmutatkozik (1,28). Az apostoli

szolgálat fáradtságos, sőt küzdelemmel teli mivolta jelenik meg a szakasz befejező versében (29. vers). Az apostol küzd és fáradozik, de az erő és a hatékonyság nem tőle van (vö. 2 Kor 12,9).

A 24. versnek a kérdésben kiragadott kifejezése tehát olyan szövegkörnyezetben szerepel, amely többszörösen is a megváltásnak az egyházban továbbadott jó híréért és az egyház által való teljességre jutását, ugyanakkor az apostol fáradtságát, küzdelmeit, szenvedését fejezi ki. Ha magát a 24. verset vesszük szemügyre, az a benyomásunk, hogy első mondatát magyarázza a második. Szó szerint így fordíthatjuk: „Most örvendezek a szenvedésekben értetek, és kiegészítem Krisztus szorongatásainak hiányait az én testemben az ő testéért, amely az egyház.” A második mondatot azért tarthatjuk az első kifejtésének, mert mindkét esetben a szenvedésre történik utalás, mindkét esetben a beszélő, az apostol a mondat alanya, tehát alapvetően az ő szenvedéséről van szó. Végül pedig mindkét esetben van egy „kedvezményezettje” ennek a szenvedésnek, mégpedig a levél címzettjei – „értetek” –, illetve általánosabban az egyház. Feltűnő a második mondatban a két fajta test szembeállítás: „az én testemben az ő testéért”, ahol az apostol a szarx kifejezéssel illeti saját testét (a földi, esendő és bűnnek, gyengeségnek alávetett test vö. pl. Róm 7,18.24), az egyházat viszont a szóma szó (kapcsolatokra képes, megváltott test, közösség, vö. 1 Kor 6,12-20 és 1 Kor 12,12kk) fejezi ki. A szóma és szarx kettőse már a 22. versben is előfordul, és mindkét esetben az emberi test méltóságát hangsúlyozza, talán a Kolosszéban tapasztalható test-ellenességgel szemben (vö. 2,23; vö. még 2,5).

A kérdésben idézett kifejezés több szempontból egyedi. A thlipszisz, 'szorongatás, bánat' szó ettől az egy esettől eltekintve az Újszövetségben sehol sem vonatkozik Krisztusra. Sokakban felmerül tehát a gondolat, hogy valamilyen módon itt is inkább a tanítványnak, az apostolnak a szenvedéseiről van szó, amelyeket az igehirdetés közben elvisel. Ennek általánosságban igaznak is kell lennie, hiszen éppen ezekről, az apostoli szolgálatban elfogadott szenvedéseiről beszél az apostol. A 24. vers bevezeti és összesűriti az apostol állításait saját szolgálatára vonatkozóan. Küzdelme szenvedés-

déssel jár, de szenvedve is az egyházat szolgálja. Mindez pedig egyedül Krisztusban lehetséges.

De mi az értelme a pontosításnak, amelyet maga az apostol használ a vers második tagmondatában? Milyen hiánya lehet Krisztus szorongattatásainak, és miféle szorongattatásokról van szó? A szakaszban már bemutattuk az Istentől kapott teljesség jelenlétét. Tehát a közvetlen szövegösszefüggés és a tágabb szöveggörnyezet (vö. 1,18.22) sem engedi meg, hogy Krisztus földi, érdemszerző, megváltást eredményező szenvedésében valamilyen „mennyei” hiányosságot feltételezzünk, mintha Pál „kiegészítő” szenvedése nélkül nem valósulna meg a megváltás.

Krisztus szorongattatásai egyesek szerint a Krisztusért vállalt, Krisztus követésében elviselt, esetleg a Krisztussal való együttes szenvedést jelentik. Ebben az esetben a szenvedés tényleges alanya Pál apostol, aki mintegy szenvedésének minőségét fejezi ki azzal, hogy Krisztushoz kapcsolódását hangsúlyozza. Mások úgy vélik, hogy Krisztus szenvedése az egyházban folytatódik. A Feltámadott már nem szenvedhet, de testének, az egyháznak szenvedése a szeretetben mégis sajátjává válik. Az egyház szenvedése ezért mindig Krisztus szenvedése is. Az egyházra az Úr második eljöveteleig mindenképpen bizonyos mértékű szenvedés és szorongatás vár. Az apostol vállalja ezt a szorongattatást, esetleg apostolként az egész egyház nevében, és így „pótolja azt, ami még hátra van, hiányzik”.

A hűsteréma, 'hiány, fogyatkozás' szó kétszer is előfordul a kiegészíteni, pótolni jelentésű *anapléroó* igével együtt olyan összefüggésben, amikor valaki egy másik személy hiányát, ott nem létét pótolja (1 Kor 16,17; Fil 2,30). Az illetékes személy nincs itt, ezért kell valaki másnak helyébe lépni. Az apostol tehát azt hangsúlyozza, hogy Krisztus követségében jár, helyette szól, és ezért a szenvedések is őt érik. Így válik teljessé az üdvösség műve. Isten terve, oikonomia-ja érvényesül (Kol 1,25). Aki közösségre lép a Feltámadottal, részt kap szenvedéseiből is (vö. Fil 3,10-11). Az ő erejében és hatékonyságában megtapasztalja saját gyengeségeit, ahogy a szakasz befejező, 29. verse is visszhangozza. De fordítva is igaz, hogy szorongatásai Krisztusban örömmé válnak (24. vers), az egyház gazdagságává, a dicsőség reményévé (27). Mintha a jelen pillanatban a

szenvedés rejtené el a dicsőség megnyilvánulását, így paradox módon feltárja a múlt minden várakozását és a jövő teljes beteljesedését. Az apostol testben ugyan távol van, de éppen testében szenved, és ezért Krisztusban közel lehet tanítványaihoz (1,24 és 2,5). Az ilyen szenvedésben megpróbált test lehet egyre inkább a szeretet eszköze is (2,2)

A kiegészítés tehát nem hiánypótlás, hanem a szeretet remélt egységének kifejezése. A hiány nem hiba, hanem vágy és várakozás. A szenvedés nem fizetőeszköz, hanem a Krisztusban élt közösség jele, bizonyítéka és záloga.

 Kérdés: A Jn 16,19 szerint Jézus a búcsúbeszélgetés során magyarázatot ad eltávozásáról, és a tanítványok erre a 16,29-30 szerint válaszolnak. Azt jelenti-e ez a válasz, hogy megértettek valamit (és ha igen, mit), vagy válaszuk inkább csak hitvallás, pontosabb megértés nélkül?

Válasz: Szent János evangéliumát olvasva mindig szem előtt kell tartanunk, amit az igazság Lelkének eljövételéről állít: „amikor majd eljön, elvezet titeket a teljes igazságra” (16,13). Így a Szentlélek kiárasztása előtt a negyedik evangéliumban senki sem csodálkozhat a tanítványok félreértésein vagy hiányos hitén. Hozzászólásaik vagy kérdéseik gyakorta inkább csak alkalmat szolgáltatnak Jézusnak ahhoz, hogy kifejtse tanítását – a későbbi koroknak pedig ahhoz, hogy jobban megértsék mesterüket.

A tanítványok válasza a 29-30. versekben formáját tekintve két kijelentés, azután pedig egy hitvallás. Szerkezetében hasonló a Jn 6,69, ahol szintén a tudni és hinni igék következnek egymás után, végül egy krisztológiai állítás. Hangulatában és összefüggésében a Jn 13,36-37 idéződik fel, ahol ismét Péter nyilatkozik. Fogadkozását, hogy nem tagadja meg Jézust, az ittenihez hasonlóan utasítja el a mester – ott is, itt is – árulást jövendőlvé.

Ez a jézusi kérdés (vagy kijelentés – hiszen fordítható annak is) mindenképpen azt jelzi, hogy a tanítványok hite még nem teljes. Amit kijelentettek, hogy Jézus az Atyától jött, a negyedik evangélium fontos igazsága, amely implicit módon már a kezdeti Krisztushimnuszban is szerepel (1,1.9; vö. még a 14. fejezet beszédei), de

Jézus épp az imént többet mondott: hogy az Atyától jött és hogy hozzá tér vissza (28. vers). A tanítványok talán még éppen azt nem értik, hogy hogyan kell Jézusnak visszatérnie az Atyához: a kereszthalál fájdalmán át – ezért fognak megbotránkozni és elmenekülni. Sejtik vagy hiszik, hogy eljött az óra. A felidézett hitvallások Péterre jellemző lelkesedésével úgy érzik, hogy már értik, amit Jézus mond, és ezért mondják, hogy már nem beszél példabeszédekben (vö. 25. és 29. vers). Mintha mégsem akarnák meghallani azt, amit Jézus az ő elmeneteléről, az Atyához való visszatéréséről állít – azt egyszerűen elfelejtik.

Ha a kérdésben említett hitvallás azt jelenti, hogy valaki megbízik egy másikban, mintegy vakon bíz benne, lelkesedik érte, akkor bízvást mondhatjuk, hogy a 16,30 ilyen értelemben is hitvallás. Az igazi hitvallások azonban mindig valamilyen megértést is feltételeznek. János evangéliuma ezt a tényt gyakran a látni – hinni igék összekapcsolásával szemlélteti. Mi az alapja ennek a hitvallásnak a lelkesedésen és bizalmon túl? A tanítványok kijelentése Jézus önálló tanítói fellépését jelöli meg Istentől való származása bizonyítékként. Hermász Pásztorában a hamis próféta az, akit kérdezni kell, az Istentől jött próféta viszont magától tanítja az igazságot (11,2-5). Jézus tehát valóban Isten igazságát hirdeti. Sőt ki is találja, amit kérdezni akarnak tőle (16,19). Nincs szüksége sem arra, hogy felvilágosítsák az emberről (Jn 2,25), sem arra, hogy kérdezzék. A tanítványok kezdeti hite tehát azon a felismerésen alapul, hogy Jézus Istentől jött. Egyedülálló kapcsolatban van Istennel, akit Atyjának hív, akire bízvást hivatkozhat, akiben teljesen megbízik, sőt ebbe a bizalomba és szeretetbe környezetét is be karja avatni. Úgy tűnik, a tanítványok értik Jézus kijelentéseit, és hiszik is mindazt, ami a múltra vonatkozik. Megértik talán a szándékait is, de nem a hit teljesebb megértésével és bizalmával. Van hit, amely elfogadja az elébe adottat, de azt át nem karolja, magáévá nem teszi. A jövőt pedig mintha meg se hallanák. Az még csak csírájában tartozik a hitükhöz, talán belefoglaltan lelkes odaadásukba. Amíg tart az este, amíg nincs megpróbáltatás, addig hiszik, bölintanak rá.

TÁRSULATUNK ÉLETÉBŐL

Társulatunk vezetősége, munkatársai és tagsága nagy örömmel fogadta annak hírét, hogy a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia – együttműködve a testvéregyházakkal – a következő, 2008-as esztendő-t a BIBLIA ÉVÉ-vé nyilvánította.

A BIBLIA ÉVÉ-re Társulatunk számos kiadvánnyal és programmal készül, és sokféle további ötlettel, ajánlattal igyekszünk segíteni a Magyar Katolikus Egyházat és a híveket, hogy Istennek ezt a rendkívül értékes ajándékát, a Szentírást méltó módon megünnepeljük, a figyelem középpontjába helyezzük, és segítsük a benne található értékek érvényre jutását.

Kiadványainkat, programjainkat és ajánlatainkat Füzetünk 27-32. oldalain, valamint a hátsó borítón ismertetjük.

Tagságunk egy kis csoportja minden második héten pénteken du. 5-6-ig a Bibliaközpontban **imaórát** tart, hogy Isten áldását kiesdje munkánkhoz, és imáiba foglalja minden egyes társulati Tagunk, Jótévőnk és Olvasónk személyes problémáit, gondjait. Kérjük, a távolból is kapcsolódjanak be ebbe a közös imába.

Az *imaórák időpontja* és az elmélkedések témája: 2007. okt. 12.: 1 Kor 6,12; okt. 26.: 1 Kor 3,18-20; nov. 9.: 1 Kor 3,16-17.; nov. 23.: 1 Kor 10,31-33.; dec. 7.: 1 Kor 15,58.; dec.21.: Jn 1,1-5.; 2008. jan.4.: Jn 17,3-5.; 2008. jan.18.: 2 Kor 10,16-18.

– Az imaóra vezetői szeretettel hívnak és várnak a közös imára (a helyszínen vagy a távolból bekapcsolódva) minden kedves társulati tagot és érdeklődőt!

Szép, színes **természeti felvételeket**, esetleg szentföldi képeket köszönettel fogad tervezett kiadványainkhoz a Szerkesztőség (csak szabadon felhasználható digitális képek, elektronikus adathordozón). *A felajánlásokat előre is köszönjük!*

2008 A BIBLIA ÉVE

**"Éhséget bocsátok a földre,
éhséget, de nem kenyérre,
szomjúságot, de nem vízre,
hanem az Úr igéjének hallgatására"
(Ám 8,11)**

Programjainkat l. a 25-32. oldalakon

Egyének és közösségek számára
adunk ötletgazdag kínálatot
reményünk szerint további ötleteket ébresztve

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat

**1066 Bp. Teréz krt. 28. I/6., Tel. 332-22-60, Fax 312-24-78
www.biblia-tarsulat.hu, jeromos@biblia-tarsulat.hu**

A Szentírás egész éves ünnepléséhez

a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat

az alábbi kiadványokat, segédeszközöket adja közre:

1. **AKCIÓ: *Biblia féláron:*** a teljes Biblia és az Újszövetség árusítása fél áron a Biblia Éve egész folyamán.

2. ***Missziós Evangélium*** (János evangéliuma., kis füzet, háromféle színes borítóval, osztogatásra, *megjelent*).

3. ***Mindennapi Evangélium*** (Márk evangéliuma napilap formátumban, osztogatásra, *megjelent*).

4. ***Veretes Biblia*** (nagy méretű, díszes, aranyozott verettel, templomi kihelyezésre).

5. ***Bibliáolvasó-naptár*** (a teljes Szentírás szövegének beosztása két éven át minden napra, készítette: Gyürki László).

6. ***Bibliórak-csomag*** (A. Steiner-V.Weymann: Találkozások [5 óra], Csodák [6 óra], Példabeszédek [7 óra], Vágvölgyi Éva: Bibliórak [60 óra], A.Hecht: Közös utunk a Bibliához [módszerek]).

7. ***Vallomás a Szentírásról DVD I-II.*** (DVD I.: Bíró László püspök, Nemeshegyi Péter S.J., Kerekes Károly O.Cist., Vértessaljai László S.J., Tomka Ferenc, Mihályi Angyalka katekéta, Varga Béláné Irénke személyes vallomása. *A DVD I. elkészült.*)

8. ***Vallomás a Szentírásról*** (a fenti DVD-ken elhangzó vallomások könyv alakban),

9. ***Kinderbibel CD*** (bibliai történetek és játékok CD-n, gyerekeknek, németből fordítva).

10. ***Mócsy Imre S.J.: "Hagytam magam szerettetni"*** (a neves biblikus születésének 100. évfordulója alkalmából kiadásra kerülő életrajz és visszaemlékezések, *Biblikus Írások* 9.).

11. ***Cigány Biblia*** (a teljes Biblia cigány nyelven).

12. ***Konkordancia a Szentíráshoz*** (a teljes KNB-kiadáshoz).

13. ***Biblia Éve – Tanulmánykötet*** (magyar biblikusok tanulmányai).

Tartalomjegyzék

Missziós Evangélium	címlap
Ajánlás	1
Csendes percek	2
Öregek a Bibliában (Gyürki László)	3
Vallomás a Szentírásról (Tomka Ferenc)	8
<i>Élő Ige Bibliaiskola, 59. óra (Vágvölgyi Éva)</i>	17
2008 A BIBLIA ÉVE – Programjaink	27
Éves beszámolónk, 2006	33
Biblikus folyóiratok szemléje (Székely István)	37
Innen-Onnan (Székely István)	43
Olvasóink kérdezik (Martos L. Balázs)	49
Társulatunk életéből	54
Könyvajánlatunk	borító
Mindennapi evangélium	hátlap

J e r o m o s f ü z e t e k
az első magyar szentírástudományi folyóirat
– gyakorlati anyaggal hitoktatók számára –
ISSN 0866-2207

Szerkeszti, kiadja és terjeszti:

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat

B i b l i a k ö z p o n t

1066 Budapest, Teréz krt. 28. I/6. Fax: 312-24-78

Nyitva: hétfő-csütörtök, 9-17-ig ☎ 332-22-60

www.biblia-tarsulat.hu – jeromos@biblia-tarsulat.hu

**A szerkesztőbizottság tagjai: Székely István, Tarjányi Béla,
Thorday Attila, Vágvölgyi Éva**

Felelős szerkesztő: Tarjányi Béla

Nyomda: Royal Press Hungary Kft.
